

Αθήνα, 01.06.2023

Αρ.Πρωτ.: 2142

**Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος
για την πλήρωση δύο (2) θέσεων αναπληρωματικών μελών της
Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας**

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του άρθρου 277 επ. του ν. 4957/2022 (ΦΕΚ τ. Α' 141/2022) όπως ισχύει,
2. Το Π.Δ. 226/1989 «Οργανισμός του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.)» όπως ισχύει σε συνδυασμό με το άρθρο 5 του Ν. 4051/2012, το άρθρο 73 του Ν. 4610/2019 και το άρθρο 59 του Ν. 4623/2019 όπως ισχύει,
3. Τις διατάξεις του αρθ. 4 παρ.1 της ΠΥΣ 33/2006 περί Αναστολής Διορισμών στο Δημόσιο Τομέα, ως ισχύει,
4. Τον Ν. 3861/2010 «Πρόγραμμα Διαύγεια», όπως ισχύει,
5. Το Π.Δ. 81/8.7.2019 (ΦΕΚ119/8.7.2019) «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων»,
6. Την υπ. αριθμ. απόφαση του ΥΠΑΝΕ (ΦΕΚ 136/20.02.2023, Τεύχος Υ.Ο.Δ.Δ.), περί διορισμού του Καθηγητή Δημοσθένη Σαρηγιάννη στη θέση του Διευθυντή του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ) και ορισμού αυτού ως Προέδρου του Δ.Σ. ΕΙΕ,
7. Την υπ. αριθμ. 14261/15.02.2023 απόφαση του ΥΠΑΝΕ (ΦΕΚ 136/20.02.2023, Τεύχος Υ.Ο.Δ.Δ.), περί ανασυγκρότησης του Δ.Σ. ΕΙΕ
8. Τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων, Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 27/4/2016 και το Ν. 4624/29.08.2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις.» (Α' 137), όπως ισχύει,
9. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 0307/21-1-2020 Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την πλήρωση των μελών της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΕΙΕ
10. Την υπ' αριθμ. 4230/7-12-2020 Απόφαση του ΕΙΕ με θέμα «Συγκρότηση σε σώμα της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΕΙΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 278, παρ. 3 του Ν. 4957/2022» ως ισχύει,
11. Την υπ' αριθμ. 3817/8-10-2021 Απόφαση του ΕΙΕ με θέμα «Ορισμός αναπληρωματικού μέλους και ανασυγκρότηση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας

Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΕΙΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 278 παρ. 3 του Ν. 4957/2022» ως ισχύει

12. Την απόφαση της 2023/11/19-05-2023 Συνεδρίας του Δ.Σ του ΕΙΕ σύμφωνα με την οποία αποφασίστηκε η προκήρυξη της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή δύο αναπληρωματικών μελών **από το τακτικό ερευνητικό προσωπικό του ΕΙΕ**,

ΚΑΛΕΙ

Όλους τους ενδιαφερομένους, οι οποίοι πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρούσας πρόσκλησης, όπως καταθέσουν τις προτάσεις υποψηφιότητάς για την επιλογή δύο (2) αναπληρωματικών μελών **από το τακτικό ερευνητικό προσωπικό του ΕΙΕ**, για την πενταμελή Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΕΙΕ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 277 έως 282 του ν. 4957/2022, ως ισχύει.

Α. Σκοπός και Λειτουργία της ΕΗΔΕ

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε) του ΕΙΕ αποτελείται από πέντε (5) μέλη και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά αυτών, μεταξύ των οποίων ορίζεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής.

Η λειτουργία της Επιτροπής διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 277 έως 282 του ν. 4957/2022 ως ισχύει (**Παράρτημα Ι**), τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας της Ε.Η.Δ.Ε (**Παράρτημα ΙΙ**), τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΕΙΕ (**Παράρτημα ΙΙΙ**) και τις αποφάσεις του Δ.Σ. του ΕΙΕ.

Η εν λόγω Επιτροπή είναι διακριτή και σκοπός της είναι ο έλεγχος και η εξέταση κάθε ερευνητικού έργου που θα διενεργηθεί από το ΕΙΕ και του οποίου το φυσικό αντικείμενο σχετίζεται με ζητήματα ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας.

Αντικείμενο της Επιτροπής είναι να ελέγχει εάν τα ερευνητικά έργα που θα διεξάγονται από το ΕΙΕ είναι σύμφωνα με το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και τους γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής, βιοηθικής, δεοντολογίας, αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής, αλλά και ότι αυτά θα εκτελούνται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Η Επιτροπή θα αξιολογεί τις προτάσεις των ερευνητικών έργων και θα εισηγείται θετικά προς το Δ.Σ. του ΕΙΕ εφόσον τηρείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και οι αρχές ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας. Σε περίπτωση που η Επιτροπή διαπιστώσει ότι για οιοδήποτε λόγο δεν τηρείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο ή οι αρχές ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας, οφείλει να προβεί σε συστάσεις προς τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου προκειμένου να θεραπευτούν τα ζητήματα που σχετίζονται με τη μη θετική εισήγηση της πρότασης. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος, αφού λάβει υπόψη του τις συστάσεις της Επιτροπής, υποβάλλει εκ νέου την πρόταση έχοντας κάνει τις απαραίτητες βελτιώσεις ή προσθήκες ή μεταβολές,

θεραπεύοντας αυτή από τυχόν ζητήματα που προσέκρουαν στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο ή τις γενικώς παραδεδεγμένες αρχές ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας. Η Επιτροπή επανεξετάζει την πρόταση σύμφωνα με τα νέα δεδομένα και εφόσον αυτή έχει θεραπευτεί και πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, εισηγείται θετικά προς το Δ.Σ. του ΕΙΕ .

Β. Σύνοψη της ΕΗΔΕ

Τα μέλη της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας είναι επιστήμονες με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ο αριθμός των μελών της ΕΗΔΕ καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. σε πέντε (5) ή επτά (7) τακτικά μέλη με τους αναπληρωτές τους, ανάλογα με τα γνωστικά αντικείμενα του Ιδρύματος.

Ένα (1) τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική.

Δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη πρέπει να είναι πρόσωπα εκτός του ερευνητικού φορέα.

Βάσει της απόφασης που ελήφθη κατά τη 2020/19/9-7-2020 συνεδρία Δ.Σ. ο αριθμός των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. του ΕΙΕ ορίστηκε σε πέντε (5) μέλη μαζί με τα αναπληρωματικά τους.

Τα μέλη που απαρτίζουν την Επιτροπή καλύπτουν, κατά το μέτρο του δυνατού ένα ή περισσότερα από τα επιστημονικά - γνωστικά πεδία του ΕΙΕ ως παρατίθενται ακολούθως :

- Επιστήμες Βιολογίας και Υγείας
- Ιστορικές Επιστήμες
- Φυσικές Επιστήμες

Εν προκειμένω οι θέσεις για τα τρία (3) τακτικά μέλη και το ένα (1) αναπληρωματικό τους από το ΕΙΕ και για τα δύο (2) εξωτερικά τακτικά μέλη με τα αντίστοιχα αναπληρωματικά έχουν ήδη πληρωθεί, ως εκ τούτου **η παρούσα πρόσκληση απευθύνεται αποκλειστικά για την επιλογή δύο (2) αναπληρωματικών μελών της ΕΗΔΕ από το ΕΙΕ.**

Γ. Συνεδριάσεις - Θητεία της ΕΗΔΕ - Υποχρεώσεις των μελών της

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΕΙΕ θα συνεδριάζει τακτικά μια (1) φορά το μήνα, εκτός εάν δεν υπάρχουν θέματα προς συζήτηση, και, εκτάκτως, όταν ζητηθεί από τον Πρόεδρό της ή τον Πρόεδρο του Ε.Ι.Ε. Οι συνεδριάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νομίμως όταν παρίστανται τα τρία (3) εκ των οποίων ένα είναι υποχρεωτικά ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της και ένα μέλος από αυτά που προέρχονται εκτός του ΕΙΕ. Η λήψη της απόφασης γίνεται με πλειοψηφία των παρόντων.

Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. (τακτικά και αναπληρωματικά) δεν δικαιούνται αμοιβής ή άλλου είδους αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της εν λόγω Επιτροπής.

Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε έχουν την υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας για τις προτάσεις των ερευνητικών έργων που θα αξιολογούν. Επίσης τα μέλη κατά την άσκηση των καθηκόντων τους θα πρέπει να είναι αντικειμενικοί και αμερόληπτοι.

Η θητεία των μελών της Ε.Η.Δ.Ε είναι τριετής, και αυτή δύναται να ανανεωθεί ακόμη μια τριετία. Σε περίπτωση παραίτησης μέλους, το αναπληρωματικό του καθίσταται αυτοδικαίως τακτικό και λαμβάνει τη θέση του παραιτηθέντος μέλους έως το τέλος της θητείας της Ε.Η.Δ.Ε. Εν προκειμένω η επιλογή του αναπληρωματικού μέλους θα αφορά το υπολειπόμενο χρονικό διάστημα της θητείας της ως άνω Επιτροπής.

Δ. Αξιολόγηση των προτάσεων υποψηφιότητας

Οι προτάσεις υποψηφιότητας και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων θα αξιολογηθούν από το Δ.Σ. του ΕΙΕ, με γνώμονα ο υποψήφιος που θα επιλεγεί ως μέλος της εν λόγω Επιτροπής να είναι επιστήμονας αναγνωρισμένου κύρους με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής – βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, που να καλύπτει όσο το δυνατόν πληρέστερα τα γνωστικά αντικείμενα του ΕΙΕ, όπως αυτά αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Η αξιολόγηση των προτάσεων υποψηφιότητας θα γίνει από το Δ.Σ. του ΕΙΕ με γνώμονα τα ακόλουθα κριτήρια :

- Κάλυψη ενός ή περισσότερων από ένα γνωστικών – επιστημονικών αντικειμένων όπως αυτά εκτέθηκαν ανωτέρω.
- Εξειδίκευση σε ζητήματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής, δεοντολογίας, προστασία προσωπικών δεδομένων στην έρευνα κλπ.
- Γνώσεις ή εξειδίκευση στο εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο σε ζητήματα που αφορούν την ηθική – βιοηθική και τη δεοντολογία της έρευνας (π.χ. Ψυχική υγεία, πειραματόζωα, βιοποικιλότητα, ευρεσιτεχνίες, προσωπικά δεδομένα, βιοιατρική, δεοντολογία κλπ).
- Συγγραφικό έργο σχετικό με ζητήματα ηθικής ή βιοηθικής ή δεοντολογίας της έρευνας.
- Συμμετοχή σε συλλογικά όργανα που είχαν ως αντικείμενο τη λήψη αποφάσεων ή παροχή συμβουλευτικής γνώμης επί θεμάτων ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.

Κάθε πρόταση υποψηφιότητας θα αξιολογηθεί ως προς τα άνω κριτήρια, τόσο μεμονωμένα, όσο και συγκριτικά με τις υπόλοιπες, προκειμένου το Δ.Σ. του ΕΙΕ να επιλέξει ως μέλος της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΕΙΕ, τον υποψήφιο που πληροί τα περισσότερα από τα ως άνω κριτήρια.

Κατά την τελική εισήγηση ως προς την επιλογή του μέλους (αναπληρωματικού) και την ανασυγκρότηση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, το Δ.Σ. του ΕΙΕ θα μεριμνήσει το αναπληρωματικό μέλος να εκπροσωπεί ποιοτικά και ποσοτικά – κατά το μέτρο του δυνατού όλο το φάσμα των γνωστικών - επιστημονικών αντικειμένων που ζητούνται στην παρούσα πρόσκληση.

Ε. Υποβολή υποψηφιότητας

Οι υποψήφιοι καλούνται να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους αποστέλλοντας ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνση grammateia@eie.gr μέχρι την **14^η Ιουλίου 2023 και ώρα 15:00**. Το ηλεκτρονικό μήνυμα θα πρέπει να έχει θέμα **«Δήλωση Ενδιαφέροντος για την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας»** και να περιλαμβάνει ως συνημμένα αρχεία την αίτηση (επισυνάπτεται στο τέλος της πρόσκλησης ως **Παράρτημα IV**) και το βιογραφικό σημείωμα του ενδιαφερόμενου.

Η παρούσα πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα αναρτηθεί στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στον ιστότοπο του ΕΙΕ.

Ο Διευθυντής και Πρόεδρος ΔΣ ΕΙΕ

Καθηγητής Δημοσθένης Σαρηγιάννης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Νόμος 4957/2022, Κεφάλαιο Λ'

ΘΕΜΑΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο 277

Σύσταση σκοπός

1. Σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) και σε κάθε ερευνητικό και τεχνολογικό φορέα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) (εφεξής ερευνητικό φορέα) συνιστάται και λειτουργεί Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.).
2. Σκοπός των Ε.Η.Δ.Ε. είναι να παρέχουν σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στα Α.Ε.Ι. και στους ερευνητικούς φορείς. Οι Ε.Η.Δ.Ε. ελέγχουν αν ένα ερευνητικό έργο διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Οι Επιτροπές ελέγχουν, επίσης, την τήρηση των γενικά παραδεδεγμένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής.

Άρθρο 278

Σύνθεση θητεία

1. Οι Ε.Η.Δ.Ε. αποτελούνται από πέντε (5) ή επτά (7) τακτικά μέλη με τους αναπληρωτές τους. Ο αριθμός των μελών των Ε.Η.Δ.Ε., καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή του Δ.Σ. του ερευνητικού φορέα, ανάλογα με τα γνωστικά αντικείμενα του Ιδρύματος. Τα μέλη πρέπει να είναι επιστήμονες, με ειδίκευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Ένα (1) τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδίκευση στην ηθική/βιοηθική. Δύο (2) τουλάχιστον μέλη πρέπει να είναι εξωτερικά, ήτοι να μην υπηρετούν καθ' οιονδήποτε τρόπο στο Α.Ε.Ι. ή τον ερευνητικό φορέα. Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Ιδρύματος.
2. Τα μέλη των Ε.Η.Δ.Ε. επιλέγονται ως εξής: α. Η Επιτροπή Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή το Διοικητικό Συμβούλιο του ερευνητικού φορέα καταρτίζει και δημοσιεύει στον διαδικτυακό τόπο του Α.Ε.Ι. ή του ερευνητικού φορέα πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση των θέσεων το αργότερο τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας κάθε μέλους.
Στην πρόσκληση προσδιορίζεται ο ακριβής αριθμός των μελών των Ε.Η.Δ.Ε. του φορέα και εξειδικεύονται τα προσόντα που πρέπει να έχουν τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία του Α.Ε.Ι. ή του ερευνητικού φορέα. Οι υποψηφιότητες και τα απαραίτητα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά,
β. η Επιτροπή Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή το Διοικητικό Συμβούλιο του ερευνητικού φορέα αξιολογεί τις υποψηφιότητες και αποφασίζει για τα πρόσωπα, τα οποία αποτελούν τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Ε.Η.Δ.Ε.

3. Η Ε.Η.Δ.Ε. συγκροτείται με απόφαση του Πρύτανη του Α.Ε.Ι. ή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ερευνητικού φορέα. Στην απόφαση συγκρότησης της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζονται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής.

4. Η διάρκεια της θητείας των μελών των Ε.Η.Δ.Ε. είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μια (1) μόνο φορά.

5. Αν κάποιο μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. παραιτηθεί, ελλείψει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο λήξει πρόωρα η θητεία του, αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από το αναπληρωματικό του μέλος.

Άρθρο 279 Αρμοδιότητες

1. Αρμοδιότητα της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να διαπιστώνει ότι συγκεκριμένο ερευνητικό έργο που πρόκειται να εκπονηθεί στο Α.Ε.Ι./ερευνητικό φορέα δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και συνάδει με γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο διεξαγωγής της. Η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί την ερευνητική πρόταση και:

α. την εγκρίνει ή β. προβαίνει σε συστάσεις και σε εισηγήσεις για την αναθεώρησή της, εφόσον προκύπτουν ηθικά και δεοντολογικά κωλύματα.

Οι συστάσεις και εισηγήσεις πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες. Η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί, όποτε κρίνει σκόπιμο, να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις από τον επιστημονικό υπεύθυνο του ερευνητικού έργου και να παρακολουθεί την εξέλιξη των ερευνητικών έργων που έχει εγκρίνει.

2. α. Τα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα που, κατά δήλωση του επιστημονικού υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο, όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα, σε ζώα ή στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην Ε.Η.Δ.Ε. και το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στο Α.Ε.Ι. ή τον ερευνητικό φορέα, αν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση.

β. Εκτός από τα ερευνητικά έργα της περ. α', η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να εξετάσει, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, και άλλο ερευνητικό έργο και να γνωματεύσει για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή.

γ. Οι αποφάσεις της Ε.Η.Δ. Ε. είναι δεσμευτικές για το Α.Ε.Ι. και τον ερευνητικό φορέα.

3. Αν η νομοθεσία προβλέπει έγκριση ή αδειοδότηση του έργου από άλλη αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, η σχετική απόφαση της Ε.Η.Δ.Ε. δεν υποκαθιστά την εν λόγω έγκριση ή αδειοδότηση. Κατ' εξαίρεση, οι παρεμβατικές και μη παρεμβατικές κλινικές μελέτες δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ε.Η.Δ.Ε και για την υλοποίηση αυτών απαιτείται μόνο η έγκριση διενέργειας αυτών από την εκάστοτε αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία περί εκτέλεσης κλινικών μελετών.

4. Η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της αίτησης και τη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων συνοδευτικών εγγράφων. Αν, μέσα στη προθεσμία αυτή, η Ε.Η.Δ.Ε. δεν εκδώσει απόφαση, η αίτηση θεωρείται εγκεκριμένη.

5. Σε περίπτωση καταγγελίας, η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της καταγγελίας. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν εκδοθεί απόφαση, η καταγγελία θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

6. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει, ενώπιον της Ε.Η.Δ.Ε., μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έκδοση της απόφασης, αίτηση θεραπείας κατά των συστάσεων της Επιτροπής υποβάλλοντας νέα στοιχεία. Για την εξέταση της αίτησης θεραπείας η Ε.Η.Δ.Ε. ζητά τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, η οποία οφείλει να τη διατυπώσει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η Ε.Η.Δ.Ε. προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας χωρίς τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής.

Άρθρο 280 Υποβολή προτάσεων

1. Η πρόταση ερευνητικού έργου που υποβάλλεται για έγκριση από την Ε.Η.Δ.Ε., πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνει ερωτηματολόγιο και συνοπτική έκθεση σχετικά με την καταλληλότητα και συμβατότητα του ερευνητικού έργου με την ισχύουσα νομοθεσία. Στην έκθεση αυτή ο επιστημονικός υπεύθυνος προσδιορίζει αν ο σκοπός και η μεθοδολογία του ερευνητικού έργου συμβιβάζονται με τις αρχές της ηθικής και τη νομοθεσία.

2. Οι αιτήσεις και τα ανωτέρω συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται από τον επιστημονικό υπεύθυνο του έργου ηλεκτρονικά, μέσω του διαδικτυακού τόπου του οικείου Α.Ε.Ι. ή του ερευνητικού φορέα. Οι εν λόγω αιτήσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα μπορεί να υποβάλλονται στην Επιτροπή Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή στο Δ.Σ. του ερευνητικού φορέα για να διαβιβαστούν στην Ε.Η.Δ.Ε.

3. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζει για κάθε αίτηση που υποβάλλεται εισηγητή, κατά προτεραιότητα μέλος της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με το επιστημονικό αντικείμενο του ερευνητικού έργου. Αν το γνωστικό αντικείμενο του έργου δεν μπορεί να καλυφθεί από τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., ορίζεται εξωτερικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος γνωμοδοτεί. Οι συνεδριάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 281 Θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Ε.Η.Δ.Ε.

1. Η Ε.Η.Δ.Ε. συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά τον μήνα και εκτάκτως όποτε ζητηθεί αυτό από τον Πρόεδρό της, τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ερευνητικού φορέα.

2. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής, συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις της.

3. Η Ε.Η.Δ.Ε. βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι πενταμελής, ή τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της, αν είναι επταμελής, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της, καθώς και ενός από τα μέλη της που δεν ανήκουν στο Α.Ε.Ι., και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων.

4. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της.

5. Η Επιτροπή Ερευνών του Α.Ε.Ι. ή το Διοικητικό Συμβούλιο του ερευνητικού φορέα καταρτίζει Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας των Ε.Η.Δ.Ε. Στον Κανονισμό εξειδικεύονται οι βασικές αρχές ηθικής και ακεραιότητας της έρευνας που διεξάγεται στο οικείο Α.Ε.Ι./ερευνητικό φορέα, η διαδικασία υποβολής των προτάσεων και τα συνοδευτικά έγγραφα αυτής, η διαδικασία αξιολόγησής του από την Ε.Η.Δ.Ε., οι τρόποι συνεργασίας μεταξύ των Ε.Η.Δ.Ε. και της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής και άλλης αρμόδιας αρχής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία των Ε.Η.Δ.Ε.

Άρθρο 282

Ασυμβίβαστα Σύγκρουση συμφερόντων

- 1.** Η ιδιότητα του μέλους Ε.Η.Δ.Ε. είναι ασυμβίβαστη με τις ιδιότητες:
 - α. του Πρύτανη, του Αντιπρύτανη και του Κοσμήτορα, καθώς και του μέλους της Επιτροπής Ερευνών ή Προέδρου Τμήματος του οικείου Α.Ε.Ι.,
 - β. του Προέδρου και μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου και του Επιστημονικού Συμβουλίου Ινστιτούτου (Ε.Σ.Ι.) του οικείου ερευνητικού και τεχνολογικού κέντρου ή ινστιτούτου του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258).
- 2.** Μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση σε κάθε περίπτωση κατά την οποία μπορεί να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων. Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει όταν μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει συμφέρον το οποίο μπορεί να επηρεάσει ή φαίνεται να επηρεάζει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων του. Ως τέτοιο νοείται οποιοδήποτε πιθανό πλεονέκτημα υπέρ του ιδίου ή του συζύγου του ή συμβιούντος ή συγγενούς πρώτου βαθμού. Σε περίπτωση δήλωσης τέτοιου κωλύματος αναφορικά με συγκεκριμένη υπό αξιολόγηση πρόταση, το μέλος που δηλώνει το κώλυμα αντικαθίσταται από τον αναπληρωτή του.
- 3.** Τα μέλη των Ε.Η.Δ.Ε., οι εισηγητές και κάθε εμπλεκόμενο μέλος που ασκεί υποστηρικτικό έργο, έχουν υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας για τις υπό αξιολόγηση ερευνητικές προτάσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.....	13
ΣΥΣΤΑΣΗ - ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Η.Δ.Ε.....	13
Άρθρο 1	13

Σύσταση – Αποστολή.....	13
Άρθρο 2	13
Σύνθεση – Θητεία - Αρμοδιότητες Προέδρου & Αντιπροέδρου.....	13
Άρθρο 3	14
Ασυμβίβαστα - Σύγκρουση συμφερόντων.....	14
Άρθρο 4	15
Υποχρέωση εχεμύθειας.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β	15
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΕΓΚΡΙΣΗΣ.....	15
Άρθρο 5	15
Αρμοδιότητες	15
Άρθρο 6	17
Αντικείμενο ελέγχου της Ε.Η.Δ.Ε.....	17
Άρθρο 7	18
Υποβολή και παραλαβή αιτήσεων έγκρισης.....	18
Άρθρο 8	18
Γενική διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου	18
Άρθρο 9	19
Διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου σε μελέτες με αντικείμενο τον άνθρωπο..	19
Άρθρο 10	21
Διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου σε μελέτες με αντικείμενο ζώα.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ	22
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Η.Δ.Ε.	22
Άρθρο 11	22
Λειτουργία της Ε.Η.Δ.Ε.	22
Άρθρο 12	22
Διαβούλευση και λήψη αποφάσεων	22
Άρθρο 13	23
Κοινοποίηση αποφάσεων	23
Άρθρο 14	24
Υποβολή αίτησης θεραπείας.....	24
Άρθρο 15	24
Παρακολούθηση ερευνητικού πρωτοκόλλου.....	24
Άρθρο 16	24

Αναστολή του ερευνητικού πρωτοκόλλου	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ	25
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	25
Άρθρο 17	25
Τήρηση αρχείου	25
Άρθρο 18	26
Καταστροφή αρχείων	26
Άρθρο 19	26
Συζήτηση και αξιολόγηση μεθόδων εργασίας της Ε.Η.Δ.Ε.	26
Άρθρο 20	26
Αναθεώρηση και τροποποίηση άρθρων Κανονισμού	26
Άρθρο 21	27
Διευκρίνιση.....	27
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΣΥΣΤΑΣΗ - ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Η.Δ.Ε.

Άρθρο 1

Σύσταση – Αποστολή

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.) συστήνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4957/2022, άρθρα 277-282 ως ισχύει. Αποστολή της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να παρέχει, σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο, εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων που διεξάγονται στο Ε.Ι.Ε. Η Ε.Η.Δ.Ε. ελέγχει κατά πόσον ένα ερευνητικό έργο/πρόγραμμα διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων και των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και με φροντίδα για το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

Η Επιτροπή ελέγχει επίσης την τήρηση, στα πλαίσια των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων, των γενικά παραδεδωμένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής. Ο έλεγχος της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας αποτελεί ουσιώδη εγγύηση αξιοπιστίας, συμβάλλει στην επίτευξη αριστείας, και είναι προϋπόθεση για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και την αποδοχή της έρευνας που διεξάγεται στο Ε.Ι.Ε. από το κοινωνικό σύνολο.

Άρθρο 2

Σύνθεση – Θητεία - Αρμοδιότητες Προέδρου & Αντιπροέδρου

1. Η Ε.Η.Δ.Ε. αποτελείται από πέντε (5) τακτικά μέλη και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά τους. Τα μέλη πρέπει να είναι επιστήμονες, με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Ένα τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική. Τουλάχιστον δύο (2) εκ των μελών πρέπει να είναι πρόσωπα εκτός του Ε.Ι.Ε. Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών θα πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Ιδρύματος.
2. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. επιλέγονται ως εξής:
 - α. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ι.Ε. καταρτίζει και δημοσιεύει στον διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση των θέσεων το αργότερο τρεις (3) μήνες πριν τη λήξη της θητείας κάθε μέλους. Στην πρόσκληση προσδιορίζεται ο ακριβής αριθμός των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. και εξειδικεύονται τα προσόντα που πρέπει να έχουν τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία του Ε.Ι.Ε. Οι υποψηφιότητες και τα απαραίτητα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά.

β. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ι.Ε. αξιολογεί τις υποψηφιότητες και αποφασίζει για τη σύνθεση της Ε.Η.Δ.Ε.

γ. Η Ε.Η.Δ.Ε. συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Ε.Ι.Ε. Στην απόφαση συγκρότησης της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής.

3. Η διάρκεια της θητείας των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. είναι τριετής (3ετής), με δυνατότητα ανανέωσης για μια (1) ακόμα φορά.
4. Εάν κάποιο μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. κωλύεται ή απουσιάζει από συνεδρίαση της Ε.Η.Δ.Ε. αντικαθίσταται από το αναπληρωματικό του μέλος, ενώ εάν παραιτηθεί, ελλείψει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παύσει τη θητεία του, αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από το αναπληρωματικό του μέλος.
5. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει την ευθύνη λειτουργίας της Επιτροπής, συγκαλεί τις συνεδριάσεις, εκπροσωπεί την Επιτροπή ενώπιον του Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. και όπου αλλού χρειαστεί.
6. Ο Αντιπρόεδρος ασκεί τα καθήκοντα του Προέδρου σε περίπτωση κωλύματος του τελευταίου. Μπορεί επίσης να του ζητηθεί από τον Πρόεδρο να ασκήσει συμπληρωματικά καθήκοντα, όπως την εποπτεία μέρους της ημερησίας διάταξης.
7. Κάθε μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. οφείλει να γνωρίζει τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, και τις αρχές επιστημονικής ακεραιότητας, που ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα διεθνή κανονιστικά κείμενα και την ελληνική νομοθεσία, και να μην έχει καταδικασθεί για καταπάτηση δικαιωμάτων συμμετεχόντων ή προσβολή της ευζωίας ζώων εργαστηρίου, σε έρευνα που διεξήγαγε το ίδιο ή συμμετείχε ενεργά, και οποιαδήποτε προσβολή των αρχών της επιστημονικής ακεραιότητας (λογοκλοπή, παραποίηση δεδομένων, κλπ).

Άρθρο 3

Ασυμβίβαστα - Σύγκρουση συμφερόντων

1. Η ιδιότητα του μέλους Ε.Η.Δ.Ε. είναι ασυμβίβαστη με τις ιδιότητες: του Προέδρου, καθώς και μέλους του Δ.Σ. και των Ε.Σ.Ι. του Ε.Ι.Ε.
2. Μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση της Επιτροπής σε κάθε περίπτωση κατά την οποία μπορεί να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων. Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει όταν μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει συμφέρον (οικονομικό, προσωπικό ή άλλο) το οποίο μπορεί να επηρεάσει, ή φαίνεται να επηρεάζει, την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων του. Ως τέτοιο νοείται οποιοδήποτε πιθανό πλεονέκτημα υπέρ του ιδίου ή του/της συζύγου του ή συγγενούς α' βαθμού. Σε περίπτωση τέτοιου κωλύματος αναφορικά με συγκεκριμένη υπό αξιολόγηση πρόταση, το μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. ενημερώνει άμεσα τον Πρόεδρο, ο οποίος μεριμνά για την αντικατάστασή του από τον αναπληρωτή του. Το συγκεκριμένο μέλος αποχωρεί από τη συνεδρίαση πριν από την έναρξη της συζήτησης του θέματος για το οποίο έχει προκύψει σύγκρουση συμφερόντων. Όλες οι δηλώσεις σύγκρουσης συμφερόντων ή άλλο

παρόμοιο ζήτημα που μπορεί να επηρεάσει την αμεροληψία του μέλους, σημειώνονται στα πρακτικά της συνεδρίασης.

Άρθρο 4

Υποχρέωση εχεμύθειας

1. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. υποχρεούνται στην τήρηση απόλυτης εχεμύθειας αναφορικά με οποιαδήποτε πληροφορία περιέρχεται στη γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η υποχρέωση βαρύνει επίσης οποιονδήποτε εξωτερικό εμπειρογνώμονα ή εισηγητή προσκληθεί για παροχή γνωμοδότησης/εισήγησης σχετικά με συγκεκριμένο ερευνητικό πρωτόκολλο.
2. Η υποχρέωση εχεμύθειας αφορά και κάθε εμπλεκόμενο μέλος που μπορεί να ασκεί υποστηρικτικό έργο. Δεν επιτρέπεται η γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο απόρρητων στοιχείων ή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που είναι προσιτά στα ανωτέρω άτομα λόγω των καθηκόντων τους.
3. Η υποχρέωση εχεμύθειας επεκτείνεται και στο περιεχόμενο των διαβουλεύσεων μεταξύ των μελών της Ε.Η.Δ.Ε., οι οποίες είναι απαραίτητες για την αξιολόγηση των πρωτοκόλλων και τη λήψη τελικής απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΕΓΚΡΙΣΗΣ

Άρθρο 5

Αρμοδιότητες

1. Αρμοδιότητα της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να διαπιστώνει κατά πόσον συγκεκριμένο ερευνητικό έργο/πρόγραμμα που πρόκειται να εκπονηθεί στο Ε.Ι.Ε. δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και κατά πόσον συνάδει με γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και ερευνητικής ακεραιότητας ως προς το περιεχόμενο και προς τον τρόπο διεξαγωγής της. Ειδικότερα στις αρμοδιότητες της Ε.Η.Δ.Ε. περιλαμβάνονται:

α. Η εξέταση των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων που, κατά δήλωση του Επιστημονικού Υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο, όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα, σε ζώα ή στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτισμικό, τα οποία υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην Ε.Η.Δ.Ε. Το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στο Ε.Ι.Ε. εάν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση της Επιτροπής.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4692/2020, άρθρο 100, κατ' εξαίρεση, οι παρεμβατικές και μη παρεμβατικές κλινικές μελέτες, όπως ορίζονται στον

Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 536/2014, άρθρο 2¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014, δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ε.Η.Δ.Ε και για την υλοποίηση αυτών απαιτείται μόνο η έγκριση διενέργειας αυτών από την εκάστοτε αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική Αρχή σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία περί εκτέλεσης κλινικών μελετών.

β) Η εξέταση, εκτός των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων της παραπάνω περίπτωσης α', και άλλου ερευνητικού έργου/προγράμματος, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, και η γνωμάτευση για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν σχετικό με το έργο/πρόγραμμα άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή.

γ) Η παρακολούθηση προτεινόμενων αλλαγών/συστάσεων της Επιτροπής σε ήδη εγκεκριμένες και υλοποιούμενες έρευνες.

δ) Η προστασία του ατόμου κατά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του, που προκύπτουν από κάθε σχετική έρευνα.

2. Η Επιτροπή διαπιστώνει τη λήψη εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές ή τους ενδεδειγμένους οργανισμούς ή πρόσωπα, εφόσον αυτές απαιτούνται, ελέγχει τη συμμόρφωση τήρησης του ηθικού, δεοντολογικού και νομικού πλαισίου και έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους και ύστερα από την έγκριση, κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της συγκεκριμένης έρευνας έως την ολοκλήρωσή της, προβαίνοντας σε συστάσεις για την αρτιότερη, ηθικά και δεοντολογικά, διενέργειά της.
3. Η Ε.Η.Δ.Ε. εισηγείται στο Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. την αναστολή ενός ερευνητικού έργου/προγράμματος, εφόσον υπάρχει παράβαση της νομοθεσίας και του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιδρύματος.
4. Η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να παρέχει επιστημονική γνώμη-εισήγηση στο Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. σε περίπτωση που της ζητηθεί.
5. Οι αποφάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. είναι δεσμευτικές για το Ε.Ι.Ε.
6. Εάν η νομοθεσία προβλέπει έγκριση ή αδειοδότηση ενός ερευνητικού έργου/προγράμματος από άλλη αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική Αρχή, η σχετική απόφαση της Ε.Η.Δ.Ε. δεν υποκαθιστά την εν λόγω έγκριση ή αδειοδότηση.
7. Η Ε.Η.Δ.Ε. επιδιώκει την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του επιστημονικού και του διοικητικού προσωπικού του Κέντρου σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας

¹- Ως «κλινική μελέτη» ορίζεται κάθε διερεύνηση επί ανθρώπου η οποία αποβλέπει α) στον προσδιορισμό ή την επαλήθευση των κλινικών, φαρμακολογικών ή άλλων φαρμακοδυναμικών αποτελεσμάτων ενός ή περισσότερων φαρμάκων, β) στον προσδιορισμό τυχόν ανεπιθύμητων ενεργειών ενός ή περισσότερων φαρμάκων, ή γ) στη μελέτη της απορρόφησης, της κατανομής, του μεταβολισμού και της απέκκρισης ενός ή περισσότερων υπό έρευνα φαρμάκων, με στόχο τη διακρίβωση της ασφάλειας και/ή της αποτελεσματικότητας των εν λόγω φαρμάκων.

- Ως «κλινική δοκιμή» ορίζεται μια κλινική μελέτη που πληροί οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η ένταξη του συμμετέχοντος σε μια συγκεκριμένη θεραπευτική στρατηγική προαποφασίζεται και δεν εμπίπτει στη συνήθη κλινική πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, β) η απόφαση για τη χορήγηση των υπό έρευνα φαρμάκων λαμβάνεται μαζί με την απόφαση να ενταχθεί ο συμμετέχων στην κλινική μελέτη, ή γ) διαδικασίες διάγνωσης ή παρακολούθησης επιπλέον της συνήθους κλινικής πρακτικής εφαρμόζονται στους συμμετέχοντες.

- Ως «μη παρεμβατική μελέτη» ορίζεται κάθε κλινική μελέτη πλην της κλινικής δοκιμής.

της έρευνας μέσω της πραγματοποίησης ομιλιών, ημερίδων και δημοσίευσης ενημερωτικού υλικού και οποιουδήποτε άλλου πρόσφορου μέσου.

Άρθρο 6

Αντικείμενο ελέγχου της Ε.Η.Δ.Ε.

1. Αντικείμενο του ελέγχου της Επιτροπής είναι κυρίως τα θέματα που αφορούν:
 - α) την τήρηση του ηθικού, δεοντολογικού και νομικού πλαισίου της έρευνας που εκτελείται στα πλαίσια ερευνητικών έργων/προγραμμάτων, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας του Ε.Ι.Ε.,
 - β) τη διακρίβωση, εντός των πλαισίων των αρμοδιοτήτων της, ότι στα συμμετέχοντα στην έρευνα πρόσωπα δεν έχει ασκηθεί καμίας μορφής πίεση ή άλλη αθέμιτη επιρροή εν γένει, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής, προκειμένου να λάβουν μέρος στην έρευνα,
 - γ) τη λήψη ελεύθερης και αβίαστης συναίνεσης των συμμετεχόντων όπου αυτή είναι δυνατό να ληφθεί. Η Επιτροπή εγκρίνει το Έντυπο πληροφόρησης και ενήμερης συναίνεσης, το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, ανάλογα με το είδος της προτεινόμενης έρευνας. Εάν κατά τη διάρκεια της έρευνας προκύψουν πληροφορίες που θα έπρεπε να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες, τότε το έγγραφο πρέπει να τροποποιηθεί καταλλήλως και να υποβληθεί εκ νέου στην Ε.Η.Δ.Ε. για έγκριση,
 - δ) τις ατομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της έρευνας,
 - ε) τη τήρηση των βασικών αρχών προστασίας και ηθικής μεταχείρισης των ζώων, όσον αφορά έρευνες με ζώα
 - στ) τη τήρηση κανόνων που αφορούν τη προστασία του πολιτισμικού και φυσικού περιβάλλοντος και των πολιτισμικών αγαθών, καθώς και τη διαχείριση των αποβλήτων.
2. Η Επιτροπή ελέγχει κατά πόσον οι κίνδυνοι για το άτομο ή την ομάδα που συμμετέχει στην έρευνα και η υφιστάμενη ταλαιπωρία ή δυσφορία δεν είναι δυσανάλογα με το πιθανό όφελος από την έρευνα. Ο κίνδυνος, η ταλαιπωρία, ή η δυσφορία ενδέχεται εκτός από σωματικοί να είναι ψυχολογικοί ή κοινωνικοί. Εάν πρόκειται για έρευνα η οποία δεν έχει πιθανό άμεσο όφελος για τους συμμετέχοντες, η Ε.Η.Δ.Ε. βεβαιώνει ότι ο κίνδυνος και η ταλαιπωρία είναι οι ελάχιστοι δυνατοί.
3. Η Ε.Η.Δ.Ε. εξετάζει τον αντίκτυπο της προτεινόμενης έρευνας στην τοπική κοινωνία και ιδίως στις συγκεκριμένες κοινότητες από τις οποίες προέρχονται οι συμμετέχοντες. Ιδιαίτερα η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί την πιθανότητα η συμμετοχή στη συγκεκριμένη έρευνα, ή η δημοσιοποίηση και διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας, να δημιουργήσουν, ή να επιδεινώσουν, συνθήκες ευαλωτότητας, κοινωνικής περιθωριοποίησης, στιγματισμού, προκαταλήψεων και κοινωνικών και άλλων αρνητικών διακρίσεων.

4. Η Ε.Η.Δ.Ε. ελέγχει τον τρόπο κοινοποίησης των αποτελεσμάτων στην ενδιαφερόμενη κοινότητα και τους συμμετέχοντες. Στις περιπτώσεις ειδικότερα της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου η Ε.Η.Δ.Ε εξετάζει τα μέτρα που προτείνονται από τον ερευνητή προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος από τις αρνητικές συνέπειες της συμμετοχής σε έρευνα και της δημοσιοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων τέτοιας έρευνας.

Άρθρο 7

Υποβολή και παραλαβή αιτήσεων έγκρισης

1. Οι αιτήσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα υποβάλλονται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου ηλεκτρονικά στη Γραμματεία της Ε.Η.Δ.Ε., με κοινοποίηση προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Η Γραμματεία της Ε.Η.Δ.Ε. ενημερώνει το αρχείο με τις αιτήσεις και τις αντίστοιχες αποφάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. καθώς και σχετικά με τις αιτήσεις υπό εξέταση. Ενημερώνει επίσης την Κεντρική Γραμματεία Ε.Ι.Ε. σχετικά με την κατάθεση του σχετικού αιτήματος. Οι αιτήσεις και τα συνοδευτικά έγγραφα μπορεί εναλλακτικά να υποβάλλονται προς το Δ.Σ. του Ιδρύματος για να διαβιβαστούν στην Γραμματεία της Ε.Η.Δ.Ε.
2. Η Γραμματεία της Ε.Η.Δ.Ε. επιβεβαιώνει στον υποβάλλοντα ότι έλαβε την ερευνητική πρόταση, αφού πρώτα διαπιστώσει την πληρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών και την πρωτοκολλήσει.
3. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., μόλις λάβουν γνώση της ερευνητικής πρότασης, οφείλουν να ενημερώσουν τον Πρόεδρο εάν υφίσταται περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων η οποία εμποδίζει τη συμμετοχή τους στην αξιολόγησή της.
4. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζει για κάθε αίτηση που υποβάλλεται εισηγητή, κατά προτεραιότητα τακτικό ή αναπληρωματικό της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με το επιστημονικό αντικείμενο του ερευνητικού έργου. Εάν το γνωστικό αντικείμενο του έργου δεν μπορεί να καλυφθεί από τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζεται εξωτερικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος εισηγείται.

Άρθρο 8

Γενική διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου

1. Για την έγκριση της διεξαγωγής ενός ερευνητικού έργου, κάθε ερευνητική πρόταση που υποβάλλεται περιλαμβάνει τα κάτωθι δικαιολογητικά:
 - I. Αίτηση προς την Ε.Η.Δ.Ε. για την έγκριση του ερευνητικού πρωτοκόλλου, η οποία απαραίτητως περιλαμβάνει πίνακα αναφοράς/ ερωτηματολόγιο και συνοπτική έκθεση σχετικά με την καταλληλότητα και συμβατότητα του ερευνητικού έργου με την ισχύουσα νομοθεσία. Στην έκθεση αυτή ο επιστημονικός υπεύθυνος προσδιορίζει κατά πόσον ο σκοπός και η μεθοδολογία του ερευνητικού έργου συμβιβάζονται με τις αρχές της επιστημονικής ακεραιότητας, εκείνες της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και τη νομοθεσία. Στην αίτηση περιλαμβάνεται επίσης δήλωση του ερευνητή ότι έλαβε γνώση του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ε.Ι.Ε.,

αναλαμβάνοντας την υποχρέωση συμμόρφωσης και τήρησής του (Παράρτημα 1).

II. Το ερευνητικό πρωτόκολλο.

III. Έντυπο πληροφόρησης σχετικά με την έρευνα και Υπεύθυνης Δήλωσης ενήμερης συναίνεσης των συμμετεχόντων (το τελευταίο εφόσον η λήψη συναίνεσης είναι δυνατή) (Παράρτημα 2). Σε περίπτωση έρευνας σε ανηλίκους ή άτομα που δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία υποβάλλεται έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης ενήμερης συναίνεσης των νομίμων αντιπροσώπων τους (Παράρτημα 3).

IV. Οποιοδήποτε άλλο έγγραφο ή υποστηρικτικό υλικό της μελέτης (π.χ. έγκριση του έργου ή τμήματός του από την Ε.Η.Δ.Ε. συνεργαζόμενου φορέα).

2. Η χρηματοδότηση της έρευνας από ιδιωτικούς επιχειρηματικούς φορείς (π.χ. φαρμακευτική ή διαγνωστική εταιρεία, ή εταιρεία παραγωγής ή εμπορίας μηχανολογικού ή άλλης φύσεως εξοπλισμού ή προϊόντων και εφαρμογών), επιτρέπεται μόνο εφόσον η έρευνα υλοποιείται σε συμφωνία με τις διατάξεις του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ε.Ι.Ε.

Άρθρο 9

Διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου σε μελέτες με αντικείμενο τον άνθρωπο

Ειδικότερα για την έγκριση ερευνητικού πρωτοκόλλου που αφορά μελέτη με αντικείμενο τον άνθρωπο, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

A. Για όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες με συμμετέχοντες ανθρώπους (π.χ. υγιή υποκείμενα από τον γενικό πληθυσμό, φοιτητές, ομάδες ασθενών εκτός νοσοκομείων, συλλογή ή χρήση ανθρωπίνων βιολογικών δειγμάτων ή προσωπικών δεδομένων) που διεξάγονται υπό την ευθύνη του επιστημονικού προσωπικού του Ε.Ι.Ε. απαιτούνται:

I. Αίτηση προς την Ε.Η.Δ.Ε. για την έγκριση του ερευνητικού πρωτοκόλλου, με όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά έντυπα

II. Το ερευνητικό πρωτόκολλο.

III. Έντυπο πληροφόρησης των συμμετεχόντων σχετικά με την έρευνα και Υπεύθυνης Δήλωσης ενήμερης συναίνεσής τους (το τελευταίο εφόσον η λήψη συναίνεσης είναι δυνατή) ή, σε περίπτωση έρευνας σε ανηλίκους ή άτομα που δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία, έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης ενήμερης συναίνεσης των νομίμων αντιπροσώπων τους.

Αν η έρευνα που εκτελείται στο ΕΙΕ αφορά χρήση ανθρωπίνων δειγμάτων ή προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται (ή έχουν ήδη συλλεγεί) από εκτός-ΕΙΕ συνεργάτη και διαβιβάζονται ανωνυμοποιημένα στο ΕΙΕ, αντί των προβλεπόμενων στην παρ. III κατατίθεται στην Ε.Η.Δ.Ε. η σχετική έγκριση που χορηγήθηκε στον εκτελούντα την συλλογή συνεργάτη από αρμόδιο όργανο Ηθικής και Δεοντολογίας και βεβαιώνεται ότι η εργασία που θα εκτελεστεί στο ΕΙΕ καλύπτεται από την έγκριση

αυτή. Στην περίπτωση αυτή η Ε.Η.Δ.Ε. υποχρεωτικά λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα έγκριση. Επίσης η Ε.Η.Δ.Ε. αποδέχεται την έγκριση κλινικών μελετών η οποία χορηγείται από αρμόδια προς τούτο όργανα Ηθικής και Δεοντολογίας.

Β. Για την έρευνα σε ανθρώπινα έμβρυα απαιτούνται:

I. Αίτηση προς την Ε.Η.Δ.Ε. για την έγκριση του ερευνητικού πρωτοκόλλου, με όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά έντυπα.

II. Το ερευνητικό πρωτόκολλο.

III. Έντυπο πληροφόρησης και Υπεύθυνης Δήλωσης ενήμερης συναίνεσης των δοτών.

IV. Δήλωση του ερευνητή για προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα σε ζωικά πρότυπα εκτός εάν τέτοια έρευνα δεν είναι επιστημονικά εφικτή.

VI. Άδεια της Εθνικής Αρχής Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής.

Γ. Στην περίπτωση έρευνας η οποία περιλαμβάνει συλλογή ή επεξεργασία από την ερευνητική ομάδα του ΕΙΕ προσωπικών δεδομένων συμμετεχόντων υποκειμένων, το έντυπο πληροφόρησης οφείλει να προσφέρει πλήρη ενημέρωση, η οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα:

- τα στοιχεία του υπεύθυνου επεξεργασίας και του υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων,
- τους σκοπούς της επεξεργασίας,
- ρητή αναφορά ότι η επεξεργασία των δεδομένων του συμμετέχοντος θα αφορά μόνον τους σκοπούς που προαναφέρονται,
- το είδος των δεδομένων που είναι απολύτως αναγκαία για τους σκοπούς της επεξεργασίας.

Εάν πρόκειται να συλλεγούν προσωπικά δεδομένα ειδικού χαρακτήρα (δεδομένα υγείας, γενετικά ή βιομετρικά δεδομένα, δεδομένα θρησκείας, φυλετικής προέλευσης, προσωπικών πεποιθήσεων κλπ.) θα πρέπει να δηλώνεται ειδικά και συγκεκριμένα:

- περιγραφή της ακριβούς χρήσης των δεδομένων. Εάν πρόκειται να δημιουργηθεί προφίλ, αυτό θα πρέπει να αναφέρεται ειδικά,
- ρητή δέσμευση ότι δεν θα υπάρχουν άλλοι αποδέκτες των δεδομένων του (ή εάν υπάρχουν ποιοι είναι αυτοί),
- αναφορά στο χρονικό διάστημα που θα διατηρούνται τα προσωπικά του δεδομένα (ορίζεται με ακρίβεια καθώς και ότι στη συνέχεια θα διαγράφονται, ή ότι σε αντίθετη περίπτωση θα ζητείται εκ νέου η συναίνεση του υποκειμένου, ενώ, εάν αυτή δεν δοθεί, θα διαγράφονται άμεσα);
- ότι μπορεί να αρνηθεί τη συναίνεσή του ή να την ανακαλέσει ανά πάσα στιγμή,

- ότι έχει δικαίωμα να ασκήσει τα δικαιώματά του για πρόσβαση, διαγραφή, ή διόρθωση αυτών, καθώς και ότι έχει δικαίωμα καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Η συναίνεση του συμμετέχοντος σε έρευνα πρέπει να είναι έγγραφη και να πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 7.2 του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας. Στο έντυπο συναίνεσης πρέπει να αναφέρεται ρητά ότι ο συμμετέχων, ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του στην περίπτωση ανήλικων ή ατόμων που στερούνται δικαιοπρακτικής ικανότητας, δύναται να ανακαλέσει τη συναίνεσή του ανά πάσα στιγμή χωρίς καμία συνέπεια.

Άρθρο 10

Διαδικασία έγκρισης ερευνητικού πρωτοκόλλου σε μελέτες με αντικείμενο ζώα

1. Η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί ερευνητικές προτάσεις που, κατά δήλωση του επιστημονικού υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα σε ζώα (Ν. 4957/2022, άρθρο. 279, παρ.2α), χωρίς να υποκαθιστά την αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης Πρωτοκόλλων (Ε.Α.Π.) που προβλέπεται από το ΠΔ 56/2013, άρθρο 27. Λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη προηγούμενη αδειοδότηση του συγκεκριμένου ερευνητικού πρωτοκόλλου από την αρμόδια αρχή που προβλέπεται από το Π.Δ. 56/30-04-2013 και ελέγχει αν η υποβαλλόμενη ερευνητική πρόταση καλύπτεται από αυτήν.
2. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος οφείλει να τεκμηριώνει την αναγκαιότητα και τον τρόπο της χρησιμοποίησης των ζώων στο εργαστήριο.
3. Με το ερευνητικό πρωτόκολλο, που καταθέτει ο Επιστημονικός Υπεύθυνος, οφείλει να αποδεικνύει ότι:
 - α) η ερευνητική ομάδα είναι ενημερωμένη, ευαισθητοποιημένη και καταλλήλως εκπαιδευμένη και καταρτισμένη στη χρησιμοποίηση ζώων, γνωρίζοντας επισταμένως και εφαρμόζοντας τις παραδεδεγμένες αρχές ηθικής μεταχείρισης των ζώων, καθώς και την Εθνική και την ενωσιακή νομοθεσία,
 - β) έχει εξαντλήσει τη δυνατότητα επίτευξης των ιδίων αποτελεσμάτων χωρίς τη χρησιμοποίηση ζώων με άλλες εναλλακτικές μεθόδους, που δεν απαιτούν ζωικά πρότυπα,
 - γ) το όφελος, που προκύπτει από την έρευνα, είναι μεγαλύτερο από την πιθανή βλάβη ή καταπόνηση, που θα προκληθεί στα ζώα,
 - δ) υπάρχει η δυνατότητα να επιτευχθούν οι στόχοι του πρωτοκόλλου με τη διαθέσιμη υλικοτεχνική υποδομή, την εκπαίδευση και την εμπειρία του υφιστάμενου προσωπικού,
 - ε) υπάρχει η δυνατότητα λήψης των κατάλληλων μέτρων για την ηθικώς ορθή χρησιμοποίηση των ζώων, τη διασφάλιση της υγείας και της ευζωίας τους, καθώς και για την εκπαίδευση, την επίβλεψη και τη διαχείριση του προσωπικού που εμπλέκεται στο ερευνητικό πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Η.Δ.Ε.

Άρθρο 11

Λειτουργία της Ε.Η.Δ.Ε.

1. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά τον μήνα, εκτός εάν δεν υπάρχουν θέματα προς συζήτηση, και, εκτάκτως, όταν ζητηθεί από τον Πρόεδρό της ή τον Πρόεδρο του Ε.Ι.Ε. Οι συνεδριάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.
2. Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής και συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις της.
3. Η Ε.Η.Δ.Ε. βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της καθώς και ενός από τα μέλη της που δεν ανήκουν στο Ε.Ι.Ε., και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων.
4. Σε περίπτωση κωλύματος συμμετοχής τακτικού μέλους της Επιτροπής, προσκαλείται το αναπληρωματικό μέλος.
5. Η Ημερήσια Διάταξη και τα επικυρωμένα πρακτικά των συνεδριάσεων της Ε.Η.Δ.Ε. κοινοποιούνται στα αναπληρωματικά μέλη. Τα αναπληρωματικά μέλη μπορούν να καλούνται να παραστούν σε συνεδριάσεις αν αυτό κρίνεται σκόπιμο, σε περιπτώσεις συζήτησης ιδιαίτερα σημαντικών θεμάτων.
6. Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της.
7. Προς διευκόλυνση του έργου της, η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να συνεργάζεται με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και κάθε άλλη αρμόδια αρχή, για θέματα σχετικά με τις αρμοδιότητές της.

Άρθρο 12

Διαβούλευση και λήψη αποφάσεων

1. Ο Πρόεδρος μπορεί να ορίσει κάποιο από τα μέλη της Επιτροπής ως εισηγητή για συγκεκριμένη ερευνητική πρόταση. Ο εισηγητής αποστέλλει την εισήγησή του, σε ηλεκτρονική μορφή, εντός επτά (7) ημερών από την παραλαβή της πρότασης (Παράρτημα 4).
2. Σε περίπτωση που η Επιτροπή το κρίνει αναγκαίο μπορεί να προσκαλέσει τον υπεύθυνο ερευνητή για την παρουσίαση του ερευνητικού πρωτοκόλλου ή την παροχή διευκρινίσεων επ' αυτού.

3. Η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να καλέσει για την παροχή γνώμης, σχετικά με εξεταζόμενο πρωτόκολλο, αναπληρωματικά μέλη της ή εξωτερικούς εμπειρογνώμονες εξειδικευμένους στα οικεία γνωστικά αντικείμενα.
4. Η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) μέρες από την υποβολή της αίτησης και τη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων συνοδευτικών εγγράφων. Αποφασίζει, απουσία τυχόν προσκεκλημένων και μόνο εφόσον ο ερευνητής έχει καταθέσει όλα τα δικαιολογητικά και έχει απαντήσει σε όλα τα ερωτήματα που έχει απευθύνει η Ε.Η.Δ.Ε. Οι συστάσεις και οι εισηγήσεις της πρέπει να είναι αιτιολογημένες.
5. Σε περίπτωση καταγγελίας, η Ε.Η.Δ.Ε. αποφασίζει το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) μέρες από την υποβολή της καταγγελίας. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν εκδοθεί απόφαση, η καταγγελία θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.
6. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά προτίμηση με ομοφωνία. Εάν δεν είναι δυνατή η επίτευξη ομοφωνίας, οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.
7. Η ψηφοφορία είναι φανερή, εκτός από περιπτώσεις αποφάσεων που αφορούν κωλύματα μελών της Επιτροπής, οπότε είναι μυστική.

Άρθρο 13

Κοινοποίηση αποφάσεων

1. Ο/Η ενδιαφερόμενος/η ενημερώνεται γραπτώς για την απόφαση σε διάστημα τριών εργάσιμων ημερών από τη συνεδρίαση και του αποστέλλεται απόσπασμα της απόφασης που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της επόμενης παραγράφου.
2. Η απόφαση περιλαμβάνει:
 - α) το όνομα και τον τίτλο του υπεύθυνου ερευνητή,
 - β) τον ακριβή τίτλο του πρωτοκόλλου που εξετάσθηκε,
 - γ) την ακριβή εκδοχή του πρωτοκόλλου ή πιθανής τροποποίησής του πάνω στην οποία βασίστηκε η απόφαση,
 - δ) τα συνοδευτικά έγγραφα τα οποία εξετάσθηκαν (π.χ. πληροφοριακό υλικό, έντυπο συναίνεσης)
 - ε) την ημερομηνία λήψης της απόφασης,
 - στ) σε περίπτωση απόφασης υπό αίρεση, όλες τις αιτούμενες τροποποιήσεις και τη διαδικασία επανεξέτασης του πρωτοκόλλου,
 - ζ) σε περίπτωση θετικής απόφασης, απαρίθμηση ενδεχόμενων υποχρεώσεων του ερευνητή, π.χ. υποβολή περιοδικών ή εφάπαξ εκθέσεων, ανάγκη ενημέρωσης της Επιτροπής για πιθανές μελλοντικές αναγκαίες τροποποιήσεις του πρωτοκόλλου, ανάγκη αναφοράς σοβαρών ή ανεπιθύμητων ή τυχαίων συμβάντων κατά τη διάρκεια διενέργειας της έρευνας

η) σε περίπτωση απάντησης για αναθεώρηση ή τροποποίηση, πλήρη αιτιολόγηση,

θ) ημερομηνία και υπογραφή του Προέδρου ή, σε περίπτωση κωλύματός του, του Αντιπροέδρου της Ε.Η.Δ.Ε.

Άρθρο 14

Υποβολή αίτησης θεραπείας

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει ενώπιον της Ε.Η.Δ.Ε., μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έκδοση της απόφασης, αίτηση θεραπείας κατά των συστάσεων της Επιτροπής υποβάλλοντας νέα στοιχεία. Για την εξέταση της αίτησης θεραπείας, η Ε.Η.Δ.Ε. ζητά τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, η οποία οφείλει να τη διατυπώσει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Εάν η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η Ε.Η.Δ.Ε. προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας χωρίς τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

Άρθρο 15

Παρακολούθηση ερευνητικού πρωτοκόλλου

1. Κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας και ανάλογα με το αντικείμενό της, η Επιτροπή έχει τη διακριτική ευχέρεια να ζητήσει από τον υπεύθυνο ερευνητή περιοδική ή εφάπαξ αναφορά για θέματα τα οποία σχετίζονται με την τήρηση του ηθικού και δεοντολογικού πλαισίου καθώς και για τα παρακάτω στοιχεία: α) τον αριθμό των συμμετεχόντων, β) τυχόν απρόβλεπτα προβλήματα που εμφανίστηκαν, καθώς και πληροφορίες για τυχόν ατυχή περιστατικά και τον τρόπο αντιμετώπισής τους, γ) τις αποχωρήσεις συμμετεχόντων.
2. Εάν η Ε.Η.Δ.Ε. διαπιστώσει ότι συγκεκριμένη έρευνα, είτε κατά το περιεχόμενό της είτε εξαιτίας του τρόπου διεξαγωγής της αντιβαίνει στη νομοθεσία, σε γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας, ή στις προβλέψεις του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ε.Ι.Ε., προβαίνει σε παρατηρήσεις και συστάσεις προς τον ερευνητή για τη συμμόρφωσή του.
3. Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος ερευνητής δεν υποβάλει στην Επιτροπή τα παραπάνω στοιχεία, η Επιτροπή τον ενημερώνει αναφορικά με την πιθανή απόφασή της για αναστολή διεξαγωγής της έρευνας, κοινοποιώντας την ενημέρωση και στο Δ.Σ. του Ιδρύματος.

Άρθρο 16

Αναστολή του ερευνητικού πρωτοκόλλου

1. Στο πλαίσιο της εξέτασης των ερευνητικών πρωτοκόλλων ή και μεταγενέστερα, η Ε.Η.Δ.Ε. δύναται να προτείνει αλλαγές στο πρωτόκολλο, ακόμα και την αναστολή της έρευνας στον βαθμό που συντρέχει λόγος που σχετίζεται με την ηθική και τη δεοντολογία της έρευνας.

2. Η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί εισηγηθεί στο Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. την αναστολή συνέχισης της διεξαγωγής της έρευνας, εάν διαπιστώσει κατόπιν σχετικής έγγραφης και ενυπόγραφης καταγγελίας ότι πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση των οδηγιών της Ε.Η.Δ.Ε., ή ότι έχει συνδεθεί με απρόβλεπτες σοβαρές επιπτώσεις στους συμμετέχοντες, τα ζώα εργαστηρίου ή το φυσικό ή πολιτισμικό περιβάλλον. Η απόφαση για αναστολή της έρευνας λαμβάνεται από το Δ.Σ. Ε.Ι.Ε., είναι πλήρως αιτιολογημένη και γνωστοποιείται στον υπεύθυνο της έρευνας.
3. Πριν από οποιαδήποτε εισήγηση της Ε.Η.Δ.Ε. καλούνται ενώπιόν της τόσο ο καταγγέλλων όσο και ο/η υπεύθυνος της έρευνας, για να αναπτύξουν προφορικά ή και εγγράφως τις απόψεις τους σχετικά με την καταγγελία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 17

Τήρηση αρχείου

1. Η Επιτροπή υποχρεούται να τηρεί ηλεκτρονικό αρχείο με τα ακόλουθα έγγραφα:
 - α) Πρωτόκολλο εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας.
 - β) Τα βιογραφικά σημειώματα των μελών της Επιτροπής.
 - γ) Πρακτικά των συνεδριάσεων και ημερήσιες διατάξεις.
 - δ) Τις υποβαλλόμενες προς έγκριση αιτήσεις και τις αντίστοιχες αιτιολογημένες αποφάσεις.
 - ε) Τα εγκριθέντα ερευνητικά πρωτόκολλα και τα συνοδευτικά έγγραφα.
 - στ) Αντίγραφα της αλληλογραφίας μεταξύ της Ε.Η.Δ.Ε. και των υπεύθυνων ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων πιθανών συστάσεων προς τον ερευνητή και όλων των στοιχείων, που αφορούν σε πιθανή αναστολή εγκεκριμένης έρευνας.
2. Η συλλογή, επεξεργασία και τήρηση σε αρχείο προσωπικών δεδομένων γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του, με έμφαση στις αρχές ασφάλειας των συστημάτων επεξεργασίας και φύλαξης προσωπικών δεδομένων.
3. Η Επιτροπή τηρεί αυτοτελές ηλεκτρονικό πρωτόκολλο και αρχείο. Τα έγγραφα διατηρούνται ηλεκτρονικά, με ασφαλή τρόπο, για 10 τουλάχιστον έτη μετά την ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου/προγράμματος που αφορούν, εκτός εάν ορίζει διαφορετικά ο χρηματοδότης. Οι συνθήκες φύλαξης πρέπει να εγγυώνται την προστασία του απορρήτου. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να τηρούν και να χειρίζονται ως εμπιστευτικές όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα που σχετίζονται με τα αιτήματα που έχουν παραπεμφθεί σε αυτήν, και να μην αποκαλύπτουν τις πληροφορίες ή τα έγγραφα σε τρίτους.

Άρθρο 18

Καταστροφή αρχείων

1. Μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος, που ορίζεται ανωτέρω στο άρθρο 17, καταστρέφονται, αφού ληφθεί σχετική απόφαση της Επιτροπής, τα ακόλουθα:
 - α) οι υποβαλλόμενες προς έγκριση αιτήσεις,
 - β) τα εγκριθέντα ερευνητικά πρωτόκολλα και τα συνοδευτικά έγγραφα,
 - γ) τα αντίγραφα της αλληλογραφίας μεταξύ της Επιτροπής και των υπεύθυνων ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων πιθανών συστάσεων προς τον ερευνητή και όλων των στοιχείων που αφορούν σε πιθανή αναστολή ή διακοπή εγκεκριμένης έρευνας.
2. Η καταστροφή ψηφιακών αρχείων διέπεται από τις διατάξεις του ΠΔ 25/2014 (ΦΕΚ 44/Α/25.02.2014) «Ηλεκτρονικό Αρχείο και Ψηφιοποίηση εγγράφων», άρθρο 11 'Εκκαθάριση και Καταστροφή Έντυπων και Ηλεκτρονικών Εγγράφων'.
3. Δεν καταστρέφονται και διατηρούνται:
 - α) τα πρακτικά των συνεδριάσεων και οι εγκριτικές αποφάσεις της Ε.Η.Δ.Ε.,
 - β) τα βιογραφικά σημειώματα των μελών της Επιτροπής.
4. Τέλος, τηρείται πρωτόκολλο καταστροφής και για τον λόγο αυτό συστήνεται από την Ε.Η.Δ.Ε. Επιτροπή καταστροφής αρχείων.

Άρθρο 19

Συζήτηση και αξιολόγηση μεθόδων εργασίας της Ε.Η.Δ.Ε.

1. Ο Πρόεδρος δύναται να ορίζει κατά διαστήματα συνεδρίαση αφιερωμένη στη συζήτηση και αξιολόγηση του τρόπου και των μεθόδων εργασίας της Επιτροπής καθώς και του Κώδικα ΗΔΕ. Κατά τη διάρκεια αυτής, όλα τα μέλη ενθαρρύνονται να εκφράσουν προβληματισμούς και να προτείνουν τρόπους βελτίωσης του έργου της Επιτροπής, περιλαμβανομένων και τροποποιήσεων του Κώδικα ΗΔΕ.
2. Οι συνεδριάσεις μπορούν να γίνονται και ύστερα από αίτηση των μελών της Ε.Η.Δ.Ε.
3. Στις συνεδριάσεις δύναται να συμμετέχουν προσκεκλημένοι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες ή μέλη άλλων Επιτροπών Ηθικής και Δεοντολογίας ερευνητικών φορέων της χώρας ή άλλοι ειδικοί επιστήμονες.

Άρθρο 20

Αναθεώρηση και τροποποίηση άρθρων Κανονισμού

1. Ο παρών εσωτερικός Κανονισμός θα επανεξεταστεί σε δύο έτη από την πρώτη εφαρμογή του.

2. Πριν από το διάστημα αυτό, τυχόν προτεινόμενες αλλαγές εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Ε.Η.Δ.Ε., από το Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε.

Άρθρο 21

Διευκρίνιση

Δεν ανήκει στις αρμοδιότητες της Ε.Η.Δ.Ε. η εξέταση θεμάτων δεοντολογίας μεταξύ των μελών του προσωπικού του Ε.Ι.Ε..

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Αίτηση και Ερωτηματολόγιο για έγκριση ερευνητικού έργου από την Ε.Η.Δ.Ε.
2. Πρότυπο εντύπου «Πληροφόρησης και Υπεύθυνης δήλωσης ενήμερης συναίνεσης συμμετεχόντων
3. Πρότυπο εντύπου «Πληροφόρησης και Υπεύθυνης δήλωσης ενήμερης συναίνεσης γονέα/κηδεμόνα/νομίμου εκπροσώπου παιδιού ή ατόμου μη ικανού για δικαιοπραξία»
4. Έντυπο εισήγησης προς την Ε.Η.Δ.Ε. για έγκριση ερευνητικού πρωτοκόλλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

**ΚΩΔΙΚΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ
2020**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΡΘΡΟ 1: Πεδίο Εφαρμογής

ΑΡΘΡΟ 2: Η αξία της ερευνητικής δραστηριότητας, ανεξαρτησία και ευθύνη των ερευνητών

ΑΡΘΡΟ 3: Αρχές της επιστημονικής ακεραιότητας

ΑΡΘΡΟ 4: Αρχές Ηθικής της Έρευνας/Βιοηθικής

ΑΡΘΡΟ 5: Τήρηση κανόνων ασφάλειας

ΑΡΘΡΟ 6: Σχέσεις μεταξύ ερευνητών

ΑΡΘΡΟ 7: Σεβασμός δικαιωμάτων τρίτων

ΑΡΘΡΟ 8: Σεβασμός πνευματικής ιδιοκτησίας

ΑΡΘΡΟ 9: Έγγραφη δήλωση

ΑΡΘΡΟ 10: Χρήση εγκαταστάσεων και απασχόληση προσωπικού Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 11: Προβολή των ερευνών

ΑΡΘΡΟ 12: Απασχόληση ερευνητών Ε.Ι.Ε. σε ερευνητικό έργο εκτός Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 13: Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Άρθρο 14: Υποχρεώσεις συνεργατών

Άρθρο 15: Υποχρεώσεις Επιστημονικών Υπευθύνων

ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Άρθρο 16: Έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο

Άρθρο 17: Έρευνα με αντικείμενο ζώα

Άρθρο 18: Έρευνα σχετικά με το φυσικό, οικιστικό και πολιτισμικό περιβάλλον

Άρθρο 19: Υποχρεώσεις του Ερευνητικού Οργανισμού- Ε.Ι.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ν. 4957/2022, Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις. (κεφ. Λ', Θέματα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας)

2. Ν. 2619/1998, Κύρωση Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική (Σύμβαση Οβιέδο)

3. Κανονισμός ΕΕ 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)

4. ΠΔ 56/2013, Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2010 (L 276/33/20.10.2010) «σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς»

5. Ν. 3028/2002, Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

6. Ν. 2204/1994, Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα

7. ΥΑ 38639/2017, Καθορισμός μέτρων και όρων για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/18 για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς

τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ" του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων"

8. Υ.Α. ΗΠ_11648_1943_2002, Καθορισμός μέτρων και όρων για την περιορισμένη χρήση γενετικώς τροποποιημένων μικροοργανισμών

9. Society for Research in Child Development (SRCD), Ethical Standards for Research with Children (Κώδικας Δεοντολογίας στην Έρευνα με Παιδιά)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΡΘΡΟ 1

Πεδίο Εφαρμογής

Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται σε όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες, καθώς και τις δραστηριότητες παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών, προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων επιστημονικών εφαρμογών, που διεξάγονται εντός ή εκτός των χώρων του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.). υπό την ευθύνη του επιστημονικού προσωπικού του, με ή χωρίς χρηματοδότηση.

ΑΡΘΡΟ 2

Η αξία της ερευνητικής δραστηριότητας, ανεξαρτησία και ευθύνη των ερευνητών

1. Η έρευνα που διεξάγεται στο Ε.Ι.Ε. αποσκοπεί στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης η οποία, μέσω της αξιοποίησής της, συμβάλλει στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου. Για το Ε.Ι.Ε., η επιστημονική έρευνα αποτελεί συγχρόνως κοινωνικό αγαθό και αντικείμενο θεμελιώδους δικαιώματος εκείνου που τη διενεργεί. Ως κοινωνικό αγαθό, προάγει την ανθρώπινη γνώση και την καινοτομία και συμβάλλει έτσι στη βελτίωση της ποιότητας της ατομικής και συλλογικής ζωής. Αυτή η διάστασή της συνδέεται αναπόσπαστα με την ελευθερία των ερευνητών, χωρίς την οποία αυτή δεν είναι δυνατόν να διεξαχθεί. Η ερευνητική δραστηριότητα είναι αναπόσπαστο στοιχείο ελευθερίας του ερευνητή, και αποτυπώνεται θεσμικά με την κατοχύρωσή της ως αντικείμενο ατομικού δικαιώματος (ελληνικό Σύνταγμα, Διακηρύξεις της UNESCO). Οι δύο αυτές διαστάσεις της αξίας της έρευνας συνδέονται άρρηκτα και οργανικά.
2. Στο πεδίο της έρευνας ισχύει αντίστοιχη θεσμική αρχή με εκείνη της ακαδημαϊκής ελευθερίας, η οποία διέπει την ανώτατη εκπαίδευση. Οι ερευνητές απολαμβάνουν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ακαδημαϊκή ελευθερία στο πλαίσιο του Ε.Ι.Ε. Η ελευθερία της έρευνας διασφαλίζεται από την ανεξαρτησία του Ιδρύματος από πολιτικές και οικονομικές εξαρτήσεις.
3. Εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της έρευνας αποτελούν: αφενός, ο έλεγχος της ηθικής και δεοντολογίας από την ίδια την ερευνητική κοινότητα, στο πλαίσιο διαδικασιών αυτορρύθμισης όπως προκύπτουν στο πλαίσιο του οικείου επιστημονικού κλάδου, καθώς οι ερευνητές/τριες πρωτίστως έχουν συμφέρον στη διασφάλιση της ακεραιότητας και αξιοπιστίας των δραστηριοτήτων τους· και, αφετέρου, η ευθύνη της πολιτείας να εξασφαλίζει ένα πλαίσιο ανεμπόδιστης ανάπτυξης των ερευνητικών πρωτοβουλιών, το οποίο να εγγυάται την ανεξαρτησία της έρευνας από περιπτωσιακούς περιορισμούς, μεταξύ των οποίων είναι η ανεξαρτησία από συγκυριακές οικονομικές προτεραιότητες, που ενδέχεται να λειτουργήσουν εις βάρος και όχι προς όφελος της βασικής έρευνας και της επιστημονικής καινοτομίας.

Οι ερευνητές/τριες πρέπει να δημοσιοποιούν τις πηγές χρηματοδότησης της ερευνητικής τους εργασίας. Κατά τη σύναψη μιας συμφωνίας χρηματοδότησης οφείλουν να ελέγχουν και να απορρίπτουν όσους όρους διακυβεύουν την ελευθερία τους κατά τον σχεδιασμό, τη διεξαγωγή ή τη δημοσίευση της έρευνάς

τους ή θέτουν περιορισμούς στην τήρηση του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 3

Βασικές αρχές της ακεραιότητας της ερευνητικής δραστηριότητας

1. Η έρευνα, βασική και εφαρμοσμένη, ατομική και συλλογική, προάγει την επιστημονική γνώση, υποστηρίζει την εκπαιδευτική διαδικασία και συνδέεται με την αξιοποίηση των επιστημονικών ευρημάτων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.
2. Η έρευνα πρέπει να διεξάγεται με προσήλωση στην επιστημονική αλήθεια, σεβασμό στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου, στην προσωπική αυτονομία, στη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα των προσώπων, την πνευματική ιδιοκτησία και στα προσωπικά δεδομένα, καθώς και να μεριμνά για τη ζωή, τη φύση και το περιβάλλον.
3. Οι ορθές ερευνητικές πρακτικές βασίζονται στις θεμελιώδεις αρχές της ακεραιότητας της έρευνας, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται οι κάτωθι:

3.1. Αξιοπιστία

Κάθε επιστημονική έρευνα πρέπει να διεξάγεται με τρόπο ο οποίος να εγγυάται την αξιοπιστία της, η οποία αντανακλάται στον σχεδιασμό, τη μεθοδολογία, την ανάλυση και τη χρήση των πόρων και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της, διασφαλίζοντας έτσι την ποιότητά της.

3.2. Αμεροληψία / Εντιμότητα

Όλα τα μέλη της ερευνητικής κοινότητας του Ε.Ι.Ε. δεσμεύονται γύρω από την αρχή της έντιμης μεταχείρισης όλων των προσώπων με τα οποία συνεργάζονται, όπως και την τήρηση των αρχών της δικαιοσύνης, της αξιοκρατίας και της αμεροληψίας. Οφείλουν να απέχουν από οποιεσδήποτε δραστηριότητες ή ενέργειες θα μπορούσαν να συνιστούν, ή να υποδηλώνουν, εύνοια ή προκατάληψη ή αρνητική προδιάθεση προς συνεργαζόμενα πρόσωπα. Η ανάπτυξη, η διεξαγωγή, ο έλεγχος, η υποβολή εκθέσεων και η παροχή πληροφοριών σχετικά με μια έρευνα πρέπει να προάγονται με διαφανή, δίκαιο, πλήρη και αμερόληπτο τρόπο.

3.3. Ίση μεταχείριση

Όλα τα μέλη της ερευνητικής κοινότητας του Ε.Ι.Ε. απολαμβάνουν του δικαιώματος στην ίση μεταχείριση, αλλά και υποχρεούνται να σέβονται το αντίστοιχο δικαίωμα των άλλων ερευνητών και των συνεργατών τους, χωρίς καμία μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, η οποία να βασίζεται σε φυλετικά, εθνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, στη γλώσσα, το φύλο και το γενετήσιο προσανατολισμό, τις θρησκευτικές, πολιτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις, την ιδιωτική ζωή, την υγεία και σωματική ικανότητα, καθώς και την οικονομική ή/και κοινωνική κατάσταση των ατόμων.

3.4. Σεβασμός

Κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε ερευνητικής δραστηριότητας όλα τα εμπλεκόμενα μέλη συμπεριφέρονται με τον προσήκοντα σεβασμό ως προς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων με τα οποία συνεργάζονται, απορρίπτοντας οποιασδήποτε μορφής εξαπάτηση, εξαναγκασμό, ή παρενόχληση. Η συμπεριφορά των ερευνητών διέπεται από σεβασμό προς τη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα του ανθρώπου, και μέριμνα για τη φύση και το περιβάλλον. Επιπροσθέτως, όλες οι ερευνητικές δραστηριότητες διέπονται από τον δέοντα σεβασμό στα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας των ερευνητών του Ε.Ι.Ε. και των συνεργαζόμενων φορέων καθώς και των εκτός-ΕΙΕ συνεργαζόμενων μεμονωμένων ερευνητών σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

3.5. Λογοδοσία & Διαφάνεια

Κάθε ερευνητής/τρια, καθώς και η ομάδα στην οποία συμμετέχει, έχουν υποχρέωση να επιτρέπουν την πρόσβαση στα πλήρη αποτελέσματα που προέκυψαν από συγκεκριμένο ερευνητικό έργο/πρόγραμμα. Η μεθοδολογία της έρευνας πρέπει να είναι ή να καθίσταται εμφανής. Τα πρωτόκολλα της έρευνας, στις γνωστικές περιοχές όπου υπάρχουν, πρέπει να τηρούνται με οποιονδήποτε πρόσφορο και αποδείξιμο τρόπο ώστε τα αποτελέσματα της έρευνας να είναι επαληθεύσιμα. Οι δεσμεύσεις υπέρ της λογοδοσίας και της διαφάνειας αφορούν την έρευνα από τη σύλληψη της ιδέας έως τη δημοσίευση, τη διαχείριση και την οργάνωση, την κατάρτιση, την εποπτεία και την καθοδήγηση, καθώς και τις ευρύτερες επιπτώσεις της.

4. Η λογοκλοπή, η ιδεοκλοπή, η ιδιοποίηση ξένων επιτευγμάτων, η παραβίαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας όπως και η παραποίηση αποτελεσμάτων είναι ανεπίτρεπτες και υπόκεινται σε κυρώσεις σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, το πλαίσιο του Εσωτερικού Κανονισμού του Ε.Ι.Ε. και τις σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 4

Αρχές Ηθικής της Έρευνας/Βιοηθικής

1. Όσοι διενεργούν έρευνα σε ανθρώπους πρέπει να είναι ενήμεροι για τις αρχές ηθικής και τους ειδικότερους κανόνες δεοντολογίας που διέπουν το αντικείμενό τους. Ειδικά, κάθε έρευνα που περιλαμβάνει ανθρώπους πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τις θεμελιώδεις βιοηθικές αρχές:
 - της αυτονομίας των προσώπων
 - της ωφέλειας
 - της μη βλάβης
 - της δικαιοσύνης

Ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και η συνδεδεμένη με αυτήν αρχή της πρωταρχικής σημασίας («εγγενούς αξίας») των ανθρώπινων όντων συγκροτούν τον πυρήνα των αρχών βιοηθικής, οι οποίες αντανακλώνται σε κατευθυντήριες οδηγίες, διεθνείς συμβάσεις και διακηρύξεις (όπως, Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύμβαση του Οβιέδο,

Διακήρυξη της UNESCO για το Ανθρώπινο Γονιδίωμα) καθώς και τα εθνικά νομοθετικά κείμενα μεταξύ των οποίων το Σύνταγμα της Ελλάδας.

Οι ερευνητές και οι ερευνήτριες του Ε.Ι.Ε. δεσμεύονται από τις οικουμενικά αναγνωρισμένες αρχές του σεβασμού των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων της προσωπικότητας, της ισότητας, της προστασίας της δημόσιας υγείας, της προστασίας του παιδιού και των ευάλωτων ομάδων.

Το συμφέρον και η ευημερία των ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα υπερισχύουν πάντοτε έναντι μόνου του συμφέροντος της επιστήμης και της κοινωνίας. Στην περίπτωση που προκύψει σύγκρουση, προτεραιότητα πρέπει να δίδεται πάντοτε στο άτομο.

2. Η έρευνα σε ζώα εργαστηρίου πρέπει να διενεργείται μόνον εφόσον δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος έρευνας, στον απολύτως αναγκαίο αριθμό ζώων και με ιδιαίτερη μέριμνα των ερευνητών να αποφεύγονται η άσκοπη ταλαιπωρία και ο πόνος. Η μεταχείριση των ζώων υπόκειται στους κανόνες της ορθής ερευνητικής πρακτικής και τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.
3. Καμία έρευνα δεν δικαιολογεί προσβολή του φυσικού περιβάλλοντος κατά παραβίαση των ηθικών/δεοντολογικών κανόνων και των νόμων που ισχύουν για την προστασία του, καθώς και για τη διαχείριση των αποβλήτων. Κάθε έρευνα οφείλει να διεξάγεται με βάση την αρχή της περιβαλλοντικής ευθύνης και να ενισχύει την ανάπτυξη περιβαλλοντικά φιλικών βιοτεχνολογιών.
4. Καμία έρευνα δεν δικαιολογεί προσβολή του πολιτιστικού περιβάλλοντος, όπως αυτό προστατεύεται από δεοντολογικούς κανόνες και την κείμενη νομοθεσία.
5. *Προστασία της ιδιωτικότητας και των δεδομένων των προσώπων*
 - α. Οι ερευνητές και οι ερευνητικές κοινότητες του Ε.Ι.Ε. δεσμεύονται για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα, όπως και για την προστασία αυτών κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων τους. Οι εκτελούντες την επεξεργασία ερευνητές οφείλουν να επεξεργάζονται τα προσωπικά δεδομένα αποκλειστικά για τους σκοπούς της έρευνας, με τα μέσα επεξεργασίας που καθορίζει ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων Ε.Ι.Ε. και σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες που ορίζονται από τα αρμόδια όργανα του Ε.Ι.Ε. Οποιασδήποτε άλλη επεξεργασία των δεδομένων για άλλους σκοπούς, ακόμη και παρεμφερείς, αποκλείεται. Το Ε.Ι.Ε., ως υπεύθυνος για την επεξεργασία φορέας, και οι εκτελούντες την επεξεργασία ερευνητές, δεσμεύονται να εφαρμόζουν τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την τήρηση της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, τη διασφάλιση του κατάλληλου επιπέδου προστασίας και ασφάλειας κατά την επεξεργασία τους, την προστασία αυτών από καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, κοινολόγηση ή διαβίβαση με οποιονδήποτε τρόπο. Τα κατάλληλα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τη χρήση ψευδωνύμων, κωδικών ή άλλες μεθόδους που αποκλείουν εντελώς την ταυτοποίηση των συμμετεχόντων υποκειμένων, στον βαθμό που η ταυτοποίηση δεν είναι αναγκαία για τους σκοπούς της συγκεκριμένης επεξεργασίας.
 - β. Οι εκτελούντες την επεξεργασία ερευνητές οφείλουν, καθ' όλη τη διάρκεια της επεξεργασίας, να συμμορφώνονται προς τις επιταγές του νομοθετικού πλαισίου περί προσωπικών δεδομένων, ιδίως προς τον Κανονισμό (ΕΕ)

2016/679 (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων - ΓΚΠΔ) (βλ. Παράρτημα) και τη συναφή νομοθεσία τόσο της Ελλάδος όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και προς τις αποφάσεις και οδηγίες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ).

- γ. Σε περίπτωση που στο πλαίσιο έρευνας που εκτελείται στο Ε.Ι.Ε. υπάρξει αίτημα από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο για τη διαβίβαση δεδομένων σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει το αίτημα αυτό να συνοδεύεται από την αντίστοιχη τεκμηρίωση, δηλαδή επίσημη βεβαίωση, που να αναφέρει α) τον αριθμό της σύμβασης με τον αποδέκτη των δεδομένων στην τρίτη χώρα και β) ότι, από τη σύμβαση, αυτή προκύπτει η τήρηση των εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπει ο Κανονισμός της ΕΕ. Αν δεν υπάρχει τέτοια σύμβαση, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος οφείλει να αναφέρει τον λόγο, και υποχρεούται να προβλέψει ειδική συναίνεση των υποκειμένων που συμμετέχουν στην έρευνα για τη διαβίβαση των δεδομένων τους, υπό τον όρο ότι στο έντυπο της συναίνεσης θα υπάρχει ρητή πληροφόρηση ότι στην τρίτη χώρα (η οποία πρέπει να ονομάζεται) δεν ισχύουν οι εγγυήσεις προστασίας της ΕΕ.
6. Οι ερευνητές/τριες οφείλουν να είναι ενήμεροι και να τηρούν, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, τις βασικές αρχές ηθικής της έρευνας και τους ειδικότερους κανόνες της επιστημονικής και επαγγελματικής δεοντολογίας του κλάδου τους.

ΑΡΘΡΟ 5

Τήρηση κανόνων ασφάλειας

1. Οι ερευνητές/τριες του Ε.Ι.Ε. οφείλουν να εφαρμόζουν όλους τους αναγνωρισμένους στο οικείο επιστημονικό πεδίο κανόνες ασφάλειας, τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας του Ε.Ι.Ε., τους Κανόνες Ασφάλειας Εργαστηρίων των Ινστιτούτων Χημικής Βιολογίας και Θεωρητικής και Φυσικής Χημείας καθώς και όσους κανόνες και καλές πρακτικές ορίζονται ειδικά στις προβλέψεις που ακολουθούν (κανόνες για τη προστασία ανθρώπων, ζώων, φυσικού περιβάλλοντος, ειδικότερα για προστασία από ραδιενεργές ή άλλες επικίνδυνες ουσίες, κ.λ.π.). Σε περίπτωση που η τήρηση κανονισμών ασφαλείας εξαρτάται από θέματα υποδομών/εξοπλισμού ενημερώνουν τους αρμοδίους, ώστε να ληφθούν άμεσα τα απαραίτητα μέτρα.
2. Οι ερευνητές/τριες του Ε.Ι.Ε. που ασκούν ρόλο Επιστημονικού Υπευθύνου σε ερευνητικά έργα/προγράμματα οφείλουν να ενημερώνουν τους συμμετέχοντες σε αυτά, με πληρότητα και ειλικρίνεια, και να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και επιβαλλόμενα επιστημονικά μέτρα για την προστασία της υγείας των συμμετεχόντων και εργαζομένων στα προγράμματα από ατυχήματα ή παρενέργειες που μπορούν να προκύψουν από τις ιδιαίτερες συνθήκες της έρευνας.
3. *Ασφάλεια συστημάτων.*
Οι βασικές αρχές που οφείλουν να ενσωματώνουν όλα τα ασφαλή συστήματα είναι η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα και η διαθεσιμότητα:

Εμπιστευτικότητα: Τα δεδομένα πρέπει να μπορεί να παραμένουν εμπιστευτικά και να μην διαρρέουν. Είναι απαραίτητο να ελέγχεται η πρόσβαση στα δεδομένα ώστε αυτή να γίνεται μόνον από εξουσιοδοτημένα άτομα, καθώς επίσης και να λειτουργούν μηχανισμοί οι οποίοι θα ελέγχουν τη δημιουργία αντιγράφων, και θα καταγράφουν όλες τις προσπελάσεις στα δεδομένα.

Ακεραιότητα: Το σύστημα πρέπει να εγγυάται την ακεραιότητα των δεδομένων, δηλαδή θα πρέπει να βεβαιώνεται ότι τα δεδομένα δεν έχουν αλλάξει με παρέμβαση χωρίς εξουσιοδότηση. Εάν έχει γίνει κάποια αλλαγή, θα πρέπει αυτή να μπορεί να ανιχνευθεί (π.χ. μέσω της δημιουργίας logs, τα οποία καταγράφουν όλες τις προσπελάσεις στα δεδομένα, μέσω κρυπτογράφησης, η οποία μπορεί να εγγυηθεί το απόρρητο και την ακεραιότητά τους, κλπ.).

Διαθεσιμότητα: Το σύστημα πρέπει να είναι διαθέσιμο στους χρήστες όταν το χρειάζονται. Εάν ένα σύστημα παύει να είναι διαθέσιμο (π.χ. λόγω βλάβης ή κακόβουλης ενέργειας), θα πρέπει να μπορεί να επανέλθει σε κανονική λειτουργία σε εύλογο χρονικό διάστημα, ή και να υποκατασταθεί όσο χρειάζεται (λ.χ. μέσω ενός εναλλακτικού συστήματος διαθέσιμου να αναλάβει λειτουργία, κατά την αρχή της αποκατάστασης της διαθεσιμότητας).

ΑΡΘΡΟ 6

Σχέσεις μεταξύ ερευνητών

1. Οι ερευνητές/τριες έχουν υποχρέωση αμοιβαίου σεβασμού και δικαίωμα ίσης μεταχείρισης. Στους νεότερους ερευνητές οφείλεται σεβασμός της προσωπικότητας και δίκαιη αξιολόγηση των ικανοτήτων τους. Οι ίδιοι έχουν, αντιστοίχως, υποχρέωση σεβασμού και αναγνώρισης της εμπειρίας των παλαιότερων.
2. Η ατομική συμβολή κάθε ερευνητή σε συλλογικές ερευνητικές προσπάθειες πρέπει να αναγνωρίζεται. Η αποτύπωση αυτής της συμβολής με ακρίβεια, είτε σε επιστημονικές δημοσιεύσεις είτε σε οποιαδήποτε δημόσια παρουσίαση του ερευνητικού προγράμματος, αποτελεί δικαίωμα του ερευνητή. Η σχετική ευθύνη βαρύνει όλα τα μέλη της επιστημονικής ομάδας και ιδίως τους επικεφαλής του προγράμματος/έργου.

ΑΡΘΡΟ 7

Σεβασμός δικαιωμάτων τρίτων

1. Οι ερευνητές/τριες του Ε.Ι.Ε., κατά τη διεξαγωγή των ερευνών τους, οφείλουν να δείχνουν τον προσήκοντα σεβασμό στην αξιοπρέπεια, την προσωπική αυτονομία και στα ατομικά δικαιώματα τρίτων προσώπων τα οποία εμπλέκονται στην ερευνητική δραστηριότητα. Οφείλουν σεβασμό στην ιδιωτική και την οικογενειακή τους ζωή και στις πεποιθήσεις και τις αξίες τις οποίες φέρουν. Απαιτείται να αποφεύγουν κάθε δυσμενή διάκριση προσώπων, στη βάση της εθνότητας, φυλής, εθνικής καταγωγής, γλώσσας, φύλου, θρησκείας, ιδιωτικής ζωής, σωματικής ικανότητας, κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης, ή οποιουδήποτε άλλου παράγοντα που δεν συνδέεται με την επιστημονική ικανότητα και ακεραιότητα.

2. Οι ερευνητές/τριες του Ε.Ι.Ε. οφείλουν να ενημερώνουν, με συνοπτικό μεν αλλά εύληπτο και όσο το δυνατόν πλήρη τρόπο, με ειλικρίνεια και επάρκεια, τα άτομα που πρόκειται να λάβουν μέρος στις έρευνές τους, για τους στόχους των τελευταίων. Η ενημέρωση γίνεται σε διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, με τρόπο που μπορεί να γίνει αντιληπτός και κατανοητός από τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Υποχρέωση ενημέρωσης υφίσταται επίσης προς άτομα τα οποία μπορεί μεν να μην συμμετέχουν στην έρευνα, επηρεάζονται όμως άμεσα από τη διεξαγωγή της.
Η συναίνεση των ατόμων που πρόκειται να συμμετάσχουν στην έρευνα πρέπει να παρέχεται κατά προτεραιότητα εγγράφως. Στις περιπτώσεις εκείνες που η παροχή έγγραφης συναίνεσης δεν είναι δυνατή, ή δεν είναι πρόσφορη λόγω του είδους της έρευνας ή ιδιαίτερων πολιτιστικών και άλλων χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων στην έρευνα ατόμων ή ομάδων, η συναίνεση μπορεί αιτιολογημένα να παρέχεται με οποιαδήποτε σαφή θετική ενέργεια, η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν, για παράδειγμα με γραπτή δήλωση μεταξύ άλλων με ηλεκτρονικά μέσα ή μαγνητοφώνηση.
Προκειμένου να ενισχυθεί το δικαίωμα στη λήθη στο επιγραμμικό περιβάλλον, καθώς και το δικαίωμα διαγραφής προσωπικών δεδομένων, εάν υπάρξει σχετικό αίτημα από συμμετέχον στην έρευνα πρόσωπο, ο Εκτελών την επεξεργασία οφείλει να ενημερώνει τον Υπεύθυνο Επεξεργασίας, ώστε να διαγράφονται οποιοδήποτε σύνδεσμοι ή αντίγραφα ή τυχόν αναπαραγωγή των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
3. Οι ερευνητές/τριες του Ε.Ι.Ε. αποδέχονται ότι η επιστημονική ευθύνη και η κοινωνική ευθύνη απέναντι στους συνανθρώπους συνδέονται αναπόσπαστα.

ΑΡΘΡΟ 8

Σεβασμός της πνευματικής ιδιοκτησίας

1. Οι ερευνητές/τριες, κατά τη διεξαγωγή της ερευνητικής δραστηριότητας, οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους και να μη θίγουν με κανένα τρόπο δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων.
2. Οποιοδήποτε πρόσωπο λαμβάνει, επίσημα ή ανεπίσημα, γνώση της προόδου ή του προϊόντος των ερευνών πριν από την ολοκλήρωση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων τους, οφείλει να τηρεί πλήρη εχεμύθεια και να απέχει από κάθε ενέργεια εκμετάλλευσης της γνώσης ή του προϊόντος της έρευνας προς ίδιον όφελος.
3. Οι επιστήμονες του Ε.Ι.Ε. αποκτούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας επί του αντικειμένου της έρευνας που διεξάγουν και των προϊόντων αυτής αναλόγως του βαθμού συμβολής τους σε αυτήν και σύμφωνα με τις περί πνευματικής ιδιοκτησίας διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού του Ε.Ι.Ε.
4. Η διανοητική ιδιοκτησία περιλαμβάνει τα δικαιώματα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (εφευρέσεις, σήματα, σχέδια και υποδείγματα κλπ). καθώς και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τα οποία εμπεριέχουν το δικαίωμα της

εκμετάλλευσης του ερευνητικού έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού δεσμού με αυτό (ηθικό δικαίωμα).

ΑΡΘΡΟ 9 **Έγγραφη δήλωση**

Οι ερευνητές/τριες, κατά την υποβολή προτάσεων ή αιτημάτων για την αποδοχή και υλοποίηση ερευνητικών έργων ή άλλης μορφής συμβάσεων για εκπόνηση έρευνας, δηλώνουν εγγράφως προς την αρμόδια υπηρεσία του Ε.Ι.Ε. ότι έλαβαν γνώση του παρόντος Κώδικα, αναλαμβάνουν δε την υποχρέωση συμμόρφωσης και τήρησης των προβλεπομένων σε αυτόν όρων και διατάξεων και την άμεση ενημέρωση για οποιοσδήποτε αλλαγές ή τροποποιήσεις επέρχονται στο ερευνητικό πρωτόκολλο κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Η παραπάνω αναφερόμενη υποχρέωση ισχύει και για ερευνητικές δραστηριότητες για τις οποίες δεν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού ή αποφάσεις του Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε. υποβολή αντιστοίχου αιτήματος προς τις υπηρεσίες του Ιδρύματος (π.χ. έργα χωρίς εξωτερική χρηματοδότηση).

ΑΡΘΡΟ 10 **Χρήση εγκαταστάσεων και απασχόληση προσωπικού του Ε.Ι.Ε.**

Για τη διεξαγωγή της εξωτερικά χρηματοδοτούμενης έρευνας (μπορεί να) γίνεται χρήση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού του Ε.Ι.Ε. Σε τέτοια περίπτωση δεν πρέπει να παρακωλύονται οι υπόλοιπες διαδικασίες και λειτουργίες και απαιτείται άδεια του οικείου οργάνου. Υπό την ίδια προϋπόθεση, καθώς και υπό τις εκ του νόμου οριζόμενες προϋποθέσεις, μπορεί να ζητηθεί και η συμμετοχή και άλλων κατηγοριών προσωπικού του Ε.Ι.Ε. Η χρήση των εγκαταστάσεων και της ερευνητικής υποδομής του Ε.Ι.Ε. καθώς και η απασχόληση προσωπικού, γίνεται για σκοπούς του άρθρου 1.

ΑΡΘΡΟ 11 **Προβολή των ερευνών**

Πινακίδες, ανακοινώσεις και γενικά μέσα προβολής των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων διαμορφώνονται και χρησιμοποιούνται με τρόπο που να εξυπηρετεί την ενημέρωση της επιστημονικής κοινότητας ή του ευρύτερου κοινού, και όχι την επαγγελματική προβολή στην έρευνα κατά αθέμιτο τρόπο. Η αναφορά πιθανών χορηγών σε δραστηριότητες ή έντυπα των ερευνητικών ομάδων πρέπει να γίνεται με προσοχή, ώστε να μη δημιουργεί σύγχυση ως προς το φορέα της έρευνας, να μην προκαλεί εντύπωση διαφήμισης συγκεκριμένου προϊόντος ούτε μόνιμης σύνδεσης του χορηγού με το Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 12 **Απασχόληση ερευνητών/τριών σε ερευνητικό έργο εκτός Ε.Ι.Ε.**

Οι ερευνητές/τριες Ε.Ι.Ε. οφείλουν να γνωστοποιούν στο αρμόδιο όργανο του Ε.Ι.Ε. τις προτάσεις τους για τη νόμιμη συμμετοχή τους σε ερευνητικά έργα με οικονομικό

αντάλλαγμα τα οποία δεν υλοποιούνται στο ΕΙΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ι.Ε.

ΑΡΘΡΟ 13

Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.)

- 1.** Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Ε.Ι.Ε. συστήνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4957/2022, άρθρα 277-282 ως ισχύει (βλ. Παράρτημα). Αποστολή της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να παρέχει, σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο, εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων που διεξάγονται στο Ε.Ι.Ε. Η Επιτροπή ελέγχει κατά πόσον ένα ερευνητικό έργο/πρόγραμμα διενεργείται με σεβασμό στην αξία των ανθρώπινων όντων και των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους, στην αυτονομία των προσώπων που συμμετέχουν, στην ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά τους δεδομένα, καθώς και στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η Επιτροπή ελέγχει επίσης την τήρηση, στα πλαίσια των ερευνητικών έργων/προγραμμάτων, των γενικά παραδεδεγμένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής.
- 2.** Η Ε.Η.Δ.Ε. αποτελείται από πέντε (5) τακτικά μέλη και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά τους. Τα μέλη πρέπει να είναι επιστήμονες, με ειδικευση σε θέματα έρευνας, ηθικής/βιοηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Ένα τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική. Τουλάχιστον δύο (2) εκ των μελών πρέπει να είναι πρόσωπα εκτός του Ε.Ι.Ε. Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών θα πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Ιδρύματος.
- 3.** Τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε. επιλέγονται ως εξής:
 - α.** Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ι.Ε. καταρτίζει και δημοσιεύει στον διαδικτυακό τόπο του Ε.Ι.Ε. πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση των θέσεων το αργότερο τρεις (3) μήνες πριν τη λήξη της θητείας κάθε μέλους. Στην πρόσκληση προσδιορίζεται ο ακριβής αριθμός των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. και εξειδικεύονται τα προσόντα που πρέπει να έχουν τα μέλη της Ε.Η.Δ.Ε., ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία του Ε.Ι.Ε. Οι υποψηφιότητες και τα απαραίτητα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά.
 - β.** Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ι.Ε. αξιολογεί τις υποψηφιότητες και αποφασίζει για τη σύνθεση της Ε.Η.Δ.Ε.
 - γ.** Η Ε.Η.Δ.Ε. συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Ε.Ι.Ε. Στην απόφαση συγκρότησης της Ε.Η.Δ.Ε. ορίζεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής.
- 4.** Η διάρκεια της θητείας των μελών της Ε.Η.Δ.Ε. είναι τριετής (3ετής), με δυνατότητα ανανέωσης για μια (1) ακόμα φορά.
- 5.** Εάν κάποιο μέλος της Ε.Η.Δ.Ε. κωλύεται ή απουσιάζει από συνεδρίαση της Ε.Η.Δ.Ε. αντικαθίσταται από το αναπληρωματικό του μέλος, ενώ εάν παραιτηθεί, ελλείψει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παύσει τη θητεία του, αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από το αναπληρωματικό του μέλος.
- 6.** Αρμοδιότητα της Ε.Η.Δ.Ε. είναι να διαπιστώνει εάν συγκεκριμένο ερευνητικό έργο που πρόκειται να εκπονηθεί στο Ε.Ι.Ε. δεν αντιβαίνει στη νομοθεσία και

συνάδει με γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, ως προς το περιεχόμενο και ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της. Η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί την ερευνητική πρόταση και:

α. την εγκρίνει ή

β. προβαίνει σε συστάσεις και εισηγείται την αναθεώρησή της, εφόσον προκύπτουν ηθικά και δεοντολογικά κωλύματα. Οι συστάσεις και οι εισηγήσεις πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες.

7. α. Ερευνητικά έργα που, κατά δήλωση του Επιστημονικού Υπευθύνου, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο, όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα, σε ζώα, ή δυνητικά συνεπάγονται επιπτώσεις στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτισμικό, υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην Ε.Η.Δ.Ε., σύμφωνα τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής, ενώ το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στο Ε.Ι.Ε. εάν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση.

β. Εκτός από τα ερευνητικά έργα της παραπάνω περίπτωσης 7α', η Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να εξετάσει, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, και άλλο ερευνητικό έργο, και να γνωματεύσει για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν εργασία προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή.

8. Οι αποφάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. είναι δεσμευτικές για το Ε.Ι.Ε.

9. Η Επιτροπή μπορεί να καλεί τους υπεύθυνους ερευνητές να καταθέσουν σε αυτή κάθε έγγραφο που κρίνει αναγκαίο, ή και να ζητά την αυτοπρόσωπη παρουσία τους για την παροχή διευκρινίσεων. Όταν υπάρχει σχετικό θέμα, στην Ε.Η.Δ.Ε. δύναται να καλούνται για να γνωμοδοτήσουν εξειδικευμένοι επιστήμονες στα οικεία γνωστικά αντικείμενα.

10. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά τον μήνα, εκτός εάν δεν υπάρχουν θέματα προς συζήτηση, και, εκτάκτως, όταν ζητηθεί από τον/την Πρόεδρό της ή τον/την Πρόεδρο του Ε.Ι.Ε. Οι συνεδριάσεις της Ε.Η.Δ.Ε. μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

11. Η Επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της, αφού καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη ομοφωνίας.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Άρθρο 14

Υποχρεώσεις συνεργατών

1. Οι συνεργάτες στην έρευνα οφείλουν:
 - α. Να ασκούν την ερευνητική τους δραστηριότητα με κύριο σκοπό τη προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και το όφελος του κοινωνικού συνόλου,
 - β. Να τηρούν τις διατάξεις της νομοθεσίας που αναφέρονται στα ερευνητικά αντικείμενα, τις αρχές ηθικής, τους κανόνες ορθής πρακτικής στην έρευνα, και τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματός τους και του παρόντος Κώδικα,
 - γ. Να τηρούν τους Κανόνες Ασφαλείας ως αναφέρονται συνοπτικά στο άρθρο 5 και εξειδικεύονται από τους Επιστημονικούς Υπευθύνους, όπου απαιτείται.
2. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, οι συνεργάτες απολαμβάνουν ελευθερία της έκφρασης και γνώμης. Οφείλουν ταυτοχρόνως να σέβονται τις κατευθύνσεις που επιβάλλονται για την οργάνωση και καθοδήγηση της ερευνητικής δραστηριότητας από τον υπεύθυνο της έρευνας.
3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος από τους συνεργάτες στην έρευνα, ή η μη συμμόρφωσή τους προς τις σχετικές με την παράβαση των αρχών ηθικής και κανόνων δεοντολογίας υποδείξεις των υπευθύνων, μπορεί να συνεπάγεται την αντικατάστασή τους.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις Επιστημονικών Υπευθύνων

1. Οι υπεύθυνοι της έρευνας οφείλουν, κατά τη διεξαγωγή της:
 - α. Να τηρούν τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, τις θεμελιώδεις ηθικές αρχές, τους κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας, καθώς και τον παρόντα Κώδικα,
 - β. Να παρακολουθούν την τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων εκ μέρους των συνεργατών τους κατά την εκτέλεση της έρευνας, όπως αυτοί ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, και
 - γ. Να τηρούν και να εποπτεύουν την τήρηση των Κανόνων Ασφάλειας (ως αναφέρονται συνοπτικά στο άρθρο 5) και να δίνουν εξειδικευμένες οδηγίες στα μέλη της ερευνητικής ομάδας, όπου απαιτείται.
2. Οι υπεύθυνοι συλλογικής έρευνας δεν πρέπει να οικειοποιούνται ερευνητικά πορίσματα για δική τους ατομική προβολή, ή να εμφανίζουν πορίσματα της έρευνας ως ατομική τους εργασία.
3. Στη συλλογική έρευνα, ο υπεύθυνος της ομάδας οφείλει να μεριμνά για την τήρηση των βασικών αρχών ηθικής και των κανόνων δεοντολογίας από όλα τα μέλη της ομάδας. Ο σεβασμός και η αναγνώριση της ατομικής συμβολής του κάθε ερευνητή και η τήρηση της αρχής της διαφάνειας και της αμοιβαίας ενημέρωσης αποτελούν υποχρέωση όλων των συμμετεχόντων στην έρευνα. Η ειλικρίνεια κατά τη δημοσίευση και την αναφορά επιστημονικών πορισμάτων, η

ακεραιότητα ως προς την τήρηση υποσχέσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων, η εχεμύθεια ως προς τα δεδομένα που έχουν αποκαλυφθεί κατά τη διάρκεια κατ' ιδίαν συναντήσεων, ή κατά την εξέταση υποβαλλομένων προς χρηματοδότηση προτάσεων ή εργασιών προς δημοσίευση, η κοινωνική υπευθυνότητα, η προστασία των εθελοντών και ο σεβασμός της προσωπικότητάς τους, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ευάλωτες ομάδες, αποτελούν βασικές αρχές ορθής ερευνητικής πρακτικής και πρέπει να τηρούνται από όλους τους ερευνητές.

4. Η τυχόν ανάθεση σε τρίτα πρόσωπα μέρους των ερευνητικών ή υποβοηθητικών της έρευνας εργασιών τελεί υπό την ευθύνη και την επίβλεψη του/της υπεύθυνου του ερευνητικού έργου. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός υπευθύνων, η τήρηση των υποχρεώσεων του παρόντος βαρύνει όλους εξίσου.
5. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου από τους υπεύθυνους της έρευνας μπορεί να αποτελέσει λόγο για τη διακοπή του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Η διακοπή αποφασίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο Ε.Ι.Ε., μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, η οποία εκδίδεται κατόπιν σχετικής έγγραφης και ενυπόγραφης καταγγελίας. Πριν από οποιαδήποτε εισήγηση της Ε.Η.Δ.Ε., καλούνται ενώπιόν της τόσο ο καταγγέλλων όσο και ο/η υπεύθυνος της έρευνας, για να αναπτύξουν προφορικά ή και εγγράφως τις απόψεις τους σχετικά με την καταγγελία.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Άρθρο 16

Έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο

1. Η έρευνα σε άνθρωπο έχει βασικό στόχο την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία ασθενειών, τη διαφύλαξη και την προαγωγή της υγείας και γενικά τη βελτίωση της ζωής πρώτα του ίδιου και, κατ' επέκταση, του κοινωνικού συνόλου. Η ιδιαιτερότητα και η βαρύνουσα σημασία της έρευνας στον άνθρωπο επιβάλλουν την χάραξη ορισμένων ιδιαίτερων κανονιστικών κατευθύνσεων.
2. Καμία έρευνα, βιολογική, ιατρική, ψυχολογική, κοινωνική ή παιδαγωγική σε άνθρωπο δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς προηγούμενη διεξοδική ενημέρωση και συναίνεση του συμμετέχοντος προσώπου για το σκοπό, την έκταση και τους πιθανούς κινδύνους, σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος Κώδικα.
3. Απαιτείται συναίνεση των ατόμων που συμμετέχουν σε ένα ερευνητικό έργο, τα οποία πρέπει να ενημερώνονται πλήρως για τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί, για τους σκοπούς της έρευνας και για τους πιθανούς κινδύνους, τυχόν επιβάρυνση ή δυσφορία (βλ. άρθρο 7, παρ. 2 του παρόντος Κώδικα) («ενήμερη συναίνεση»). Όσοι εκ του νόμου δεν είναι ικανοί για δικαιοπραξία καθώς και οι ανήλικοι επιτρέπεται να συμμετάσχουν σε έρευνα μετά από έγγραφη συναίνεση των νομίμων αντιπροσώπων τους, η οποία δίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Ν. 2619/1998 (Κύρωση της Σύμβασης του Οβιέδο) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ) (βλ. Παράρτημα) σχετικά με τη γνώμη των

ίδιων και την ελεύθερη ανάκληση της συναίνεσης οποτεδήποτε. Ανεξαρτήτως της λήψης συναίνεσης των νομίμων αντιπροσώπων των ατόμων που δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία και των ανηλίκων, ο ερευνητής έχει υποχρέωση ενημέρωσης και προσπάθειας λήψης συναίνεσης από τα άτομα αυτά ανάλογα με την κατάσταση τους, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα στην παρ. 18 του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, στην περίπτωση ενηλίκου ατόμου που δεν διαθέτει την ικανότητα συναίνεσης εξαιτίας διανοητικής αναπηρίας, νόσου ή για παρεμφερείς αιτίες, το ενδιαφερόμενο άτομο θα λαμβάνει, στο μέτρο του δυνατού, μέρος στη διαδικασία εξουσιοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2619/1998, άρθρο 6.

Δικαίωμα στη λήθη ή τη διαγραφή των δεδομένων τους έχουν όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν σε έρευνα.

4. Η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης των συμμετεχόντων δεν εγγυάται πάντοτε, ούτε κατ' αποκλειστικότητα, την προστασία των ενδιαφερομένων προσώπων. Σημαντικό μέρος της ευθύνης για την προστασία τους παραμένει στους αρμόδιους του σχεδιασμού και της διεξαγωγής της συγκεκριμένης έρευνας ή κλινικής μελέτης, ιδιαίτερα όταν πρόκειται να αποφασίσουν από ποιους χώρους και περιβάλλοντα θα αναζητήσουν εθελοντές και θα διεξάγουν την έρευνα. Σε ορισμένα περιβάλλοντα και καταστάσεις επικρατούν συνθήκες που εξ αντικειμένου μπορεί να επηρεάσουν καθοριστικά τη βούληση του προσώπου και κατά συνέπεια να περιορίσουν την ελευθερία και τον αυτοπροσδιορισμό του, όπως για παράδειγμα κράτηση σε σωφρονιστικά καταστήματα, νοσηλεία σε ψυχιατρικά ιδρύματα ή ακόμη και σε μονάδες εντατικής θεραπείας και αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών, διαβίωση σε οίκους ευγηρίας ή σε χώρους φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, σε συνθήκες ενδοοικογενειακής, κοινωνικής ή πολιτικής βίας, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης εξαιτίας φυσικών ή καταστροφών κλπ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ερευνητές έχουν αυξημένες ευθύνες και οφείλουν αιτιολογημένα και εμπεριστατωμένα να τεκμηριώσουν ότι διασφαλίζουν τις προϋποθέσεις ώστε οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν εκπίπτουν σε απλά «μέσα» πειραματισμού και έρευνας.
5. Δεν επιτρέπεται, κατά την έρευνα ή με πρόσχημα την έρευνα, η οικονομική ή άλλη εκμετάλλευση του ανθρώπινου σώματος, από τα όργανα ως το γονιδίωμα του κυττάρου, καθώς και οποιαδήποτε οικονομική ή άλλη εκμετάλλευση των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτήν, από τους ερευνητές.
6. Η χρηματοδότηση της έρευνας από ιδιωτικούς επιχειρηματικούς φορείς (π.χ. φαρμακευτική ή διαγνωστική εταιρεία, ή εταιρεία παραγωγής ή εμπορίας μηχανολογικού ή άλλης φύσεως εξοπλισμού ή προϊόντων και εφαρμογών), επιτρέπεται μόνο εφόσον η έρευνα υλοποιείται σε συμφωνία με τις διατάξεις του Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ε.Ι.Ε.
7. Δεν επιτρέπεται η πρόκληση νόσου, πόνου ή σωματικής και ψυχικής δυσφορίας ή η παράταση ή η επιδείνωση υφισταμένης νόσου, πόνου ή σωματικής και ψυχικής δυσφορίας, για ερευνητικούς σκοπούς.
8. Οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν απαρεγκλίτως πριν, κατά και μετά την έρευνα, τις αρχές της προστασίας και της ακεραιότητας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία, καθώς και την ισχύουσα νομοθεσία

για την προστασία αυτών. Η εκάστοτε έρευνα διεξάγεται σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες του ΓΚΠΔ και της ελληνικής νομοθεσίας.

9. Στα εργαστήρια στα οποία διενεργείται έρευνα σε μικροοργανισμούς - μεταξύ των οποίων και σε γενετικά τροποποιημένους - που είναι δυνατό να προκαλέσουν οποιαδήποτε μόλυνση, αλλεργία ή τοξικότητα, ή μπορούν να αναπαράγονται ή να μεταφέρουν γενετικό υλικό, πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας. Οι μικροοργανισμοί, βάσει επικινδυνότητας, κατατάσσονται σε 4 ομάδες σύμφωνα με την Οδηγία 90/679/ΕΟΚ και η έρευνα σε αυτούς διενεργείται σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια.

Η Ε.Η.Δ.Ε. αξιολογεί ερευνητικές προτάσεις που, κατά δήλωση του Επιστημονικού Υπευθύνου, περιλαμβάνουν μελέτες ή δοκιμές σε ανθρώπους (Ν. 4957/2022, άρθρο. 279, παρ.2α), χωρίς να υποκαθιστά το αρμόδιο όργανο Ηθικής και Δεοντολογίας του φορέα όπου θα διενεργείται η μελέτη (αν αυτό ισχύει). Αν η έρευνα που εκτελείται στο ΕΙΕ αφορά χρήση ανθρωπίνων δειγμάτων ή προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται (ή έχουν ήδη συλλεγεί) από εκτός-ΕΙΕ συνεργάτη και διαβιβάζονται ανωνυμοποιημένα στο ΕΙΕ, η Ε.Η.Δ.Ε. λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη τυχόν προηγούμενη έγκριση που έχει δοθεί στον συνεργάτη από αρμόδιο όργανο Ηθικής και Δεοντολογίας και επιβεβαιώνει ότι η εργασία που θα εκτελεστεί στο ΕΙΕ καλύπτεται από την έγκριση αυτή. Επίσης η Ε.Η.Δ.Ε. αποδέχεται την έγκριση κλινικών μελετών η οποία χορηγείται από αρμόδια προς τούτο όργανα Ηθικής και Δεοντολογίας.

10. Η έρευνα σε ανθρώπινα έμβρυα διέπεται από τους κανόνες της νομοθεσίας. Για την έρευνα χρησιμοποιούνται πλέονάζοντες ανθρώπινοι γαμέτες, ζυγώτες και γονιμοποιημένα ωάρια που έχουν διατεθεί για το σκοπό αυτόν, σύμφωνα με το άρθρο 1459 Α.Κ. Η έρευνα στον τομέα αυτό διενεργείται προκειμένου να διευρυνθεί η γνώση για την ανθρώπινη αναπαραγωγή, να βελτιωθούν οι μέθοδοι διάγνωσης και θεραπείας της υπογονιμότητας, καθώς και του ελέγχου της γονιμότητας (αντισύλληψης), να εντοπισθούν τα αίτια των αποβολών και να αναπτυχθούν τρόποι αντιμετώπισής τους, να αναπτυχθούν τεχνικές ελέγχου και θεραπείας των γενετικών νόσων και των συγγενών ανωμαλιών, να μελετηθεί η βιολογία των εμβρυϊκών βλαστικών κυττάρων και οι πιθανές θεραπευτικές χρήσεις τους. Η έρευνα διενεργείται ύστερα από άδεια της Ε.Η.Δ.Ε., έγγραφη συναίνεση των δοτών, προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα σε ζωικά πρότυπα, εκτός αν αυτό δεν είναι επιστημονικά εφικτό, και άδεια της Εθνικής Αρχής Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής. Οι ερευνητές δεσμεύονται από τις αρχές της συναίνεσης κατόπιν ενημέρωσης των δοτών των γαμετών, καθώς και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία.
11. Στις κοινωνικές έρευνες, συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνικής έρευνας στο πλαίσιο ευρύτερου διεπιστημονικού ερευνητικού έργου οι ερευνητές οφείλουν να σέβονται τις πολιτισμικές και ατομικές διαφορές ρόλων και θέσεων, συμπεριλαμβανομένων και όσων οφείλονται στην ηλικία, στο φύλο, στη φυλή, στη μειονότητα, στην εθνική προέλευση, στη θρησκεία, στις σεξουαλικές προτιμήσεις, στην αναπηρία, στη γλώσσα και στο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

Είναι ευαίσθητοι στις πραγματικές ή προσλαμβανόμενες ιεραρχήσεις και ανισότητες σχέσεων μεταξύ ερευνητών και συμμετεχόντων στην έρευνα και διασφαλίζουν τις απαραίτητες θεωρητικές, μεθοδολογικές και ερευνητικές προϋποθέσεις για την ανάδειξη του γνήσιου λόγου και της οπτικής των συμμετεχόντων στην έρευνα. Δεν εκμεταλλεύονται πρόσωπα με τα οποία έχουν συμβουλευτική ή άλλη παρόμοια σχέση που εξ αντικειμένου δημιουργεί σχέση ανισότητας (π.χ. ασθενείς, πελάτες κλπ) και αποφεύγουν την με οποιοδήποτε τρόπο πρόκληση βλάβης ή έκθεση σε κίνδυνο των συμμετεχόντων στην έρευνα. Δημιουργούν, διατηρούν, διανέμουν, φυλάσσουν, συντηρούν και διαθέτουν αρχεία και δεδομένα που σχετίζονται με την έρευνά τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία και με τον παρόντα Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας.

12. Η έρευνα στον αθλητισμό θα πρέπει να διέπεται από τα Ολυμπιακά ιδεώδη. Δεν επιτρέπεται η χρήση μεθόδων που αντιβαίνουν τους ισχύοντες κανονισμούς για την αύξηση της αθλητικής απόδοσης.
13. Η διεξαγωγή έρευνας στα σχολεία της Ελληνικής Επικράτειας απαιτεί γνωμοδότηση του Τμήματος Ερευνών, Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
14. Η έρευνα σε πτώμα μπορεί να γίνει μόνο μετά από έγγραφη συγκατάθεση των οικείων. Εάν πρόκειται για αζήτητο πτώμα, η έρευνα δεν μπορεί να αρχίσει πριν περάσουν τουλάχιστον 10 ημέρες από τον θάνατο.
15. Σε ενδεχόμενες έρευνες σε κρατούμενους, οι ερευνητές οφείλουν να τηρούν τις ειδικές διατάξεις που ισχύουν για αυτούς (Σωφρονιστικός Κώδικας), λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις επιταγές του Κώδικα Δεοντολογίας της Εγκληματολογίας. Δεν επιτρέπονται σε καμία περίπτωση πειράματα που αποβλέπουν στην αναζήτηση μεθόδων ανάκρισης ή άλλων μέσων, που μπορεί να προκαλέσουν κινδύνους στη σωματική και ψυχική τους υγεία, ή να μειώσουν την ηθική τους υπόσταση και να προσβάλλουν την ανθρώπινη ιδιότητά τους.
16. Η έρευνα σε παιδιά, ανήλικους και άλλες ευάλωτες ομάδες πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και τα αποτελέσματά της να μην μπορούν να παραχθούν με άλλο τρόπο ή με τη συμμετοχή άλλων ομάδων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα από τους ερευνητές για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων, όταν κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα.
17. Ειδικά όσον αφορά έρευνες σε παιδιά, πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που συνοψίζουν βασικά σημεία του Κώδικα Δεοντολογίας στην Έρευνα με Παιδιά που εξέδωσε η Εταιρεία για την Έρευνα στην Ανάπτυξη του Παιδιού [Society for Research in Child Development (SRCD), <https://www.srcd.org/about-us/ethical-standards-research>] (βλ. Παράρτημα).

Μεταξύ άλλων:

α. Οι ερευνητές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν καμία ερευνητική διαδικασία η οποία δύναται να είναι επιζήμια για το παιδί είτε σωματικά είτε ψυχολογικά. Όσο μικρά και αν είναι τα παιδιά, τα δικαιώματά τους υπερिशύουν των δικαιωμάτων του ερευνητή.

β. Για τη συμμετοχή παιδιών και ανηλίκων σε έρευνα απαιτείται ενήμερη συναίνεση των γονέων ή των ατόμων που ασκούν την επιμέλειά τους ή όσων

ενεργούν στη θέση των γονέων (π.χ. διευθυντές ιδρυμάτων κ.λπ.), η οποία θα πρέπει να αποκτάται γραπτώς και με τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.

Ανεξαρτήτως της λήψης συναίνεσης από τους νομίμους αντιπροσώπους, η γνώμη του ανηλίκου θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη σαν αυξανόμενος καθοριστικός παράγοντας σε αναλογία με την ηλικία και το βαθμό ωριμότητάς του σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2619/1998, άρθρα 6 και 17. Ο ερευνητής οφείλει να ενημερώσει το παιδί για όλα τα χαρακτηριστικά της έρευνας τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν την προθυμία του να συμμετάσχει, και να απαντήσει στις ερωτήσεις του με όρους που να ανταποκρίνονται στο επίπεδο κατανόησής του. Σαν συναίνεση εκ μέρους του παιδιού θεωρείται κάποιας μορφής συμφωνία για την συμμετοχή του, χωρίς απαραίτητως κατανόηση της σημασίας της έρευνας στον βαθμό που απαιτείται για να χορήγηση ενήμερης συναίνεσης. Ο ερευνητής θα πρέπει να σέβεται την ελευθερία του παιδιού να επιλέξει τη συμμετοχή του ή όχι στην έρευνα, καθώς και να διακόψει τη συμμετοχή του ανά πάσα στιγμή. Εάν οι συμμετέχοντες είναι ηλικίας άνω των 7 ετών, θα πρέπει εκουσίως να συμφωνήσουν να λάβουν μέρος στην έρευνα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, άρθρο 8, παρ. 1), για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ανηλίκου ηλικίας 16 χρονών ή περισσότερο απαιτείται η ενήμερη συναίνεσή του, ενώ για μικρότερη ηλικία απαιτείται η συναίνεση του κηδεμόνα.

γ. Όταν πρόκειται για έρευνα με βρέφη, οι ερευνητές θα πρέπει να δώσουν όλες τις απαραίτητες εξηγήσεις προς τους γονείς, και να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στους δείκτες δυσφορίας των βρεφών, προκειμένου να λάβουν τη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης των γονέων.

δ. Πρέπει επίσης να υπάρχει ενήμερη συναίνεση οποιουδήποτε προσώπου του οποίου η συναλλαγή με το παιδί αποτελεί αντικείμενο της μελέτης (π.χ. εκπαιδευτικών).

ε. Οι προσωπικές πληροφορίες που δίνονται από τους συμμετέχοντες στη διάρκεια της έρευνας πρέπει να παραμείνουν εμπιστευτικές. Η ανωνυμία των συμμετεχόντων θα πρέπει να διατηρείται και δεν θα πρέπει να γίνεται χρήση καμίας πληροφορίας για την οποία δεν υπάρχει έγκριση.

18. Όσοι ερευνητές επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα υποκειμένων που συμμετέχουν σε έρευνα, και οι ίδιοι δεν δεσμεύονται από το κατά νόμον απόρρητο ούτε τελούν σε σχέση εξάρτησης με το Ε.Ι.Ε., δηλαδή όσοι δεν είναι λειτουργοί ή υπάλληλοι του Ε.Ι.Ε. ούτε συνδέονται με αυτό ως προς την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας με σχέση εργασίας (όχι έργου ή παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών κλπ.), συνάπτουν με το Ε.Ι.Ε. πρόσθετο Συμφωνητικό Όρων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 17

Έρευνα με αντικείμενο ζώα

1. Οι πειραματισμοί που γίνονται στο πλαίσιο έρευνας στην οποία χρησιμοποιούνται ζώα διαχωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στα πειράματα

που ωφελούν τον άνθρωπο, και σε αυτά που πραγματοποιούνται προς όφελος των ζώων. Στην πρώτη κατηγορία, περιλαμβάνονται έρευνες που έχουν ως βασικούς στόχους τη μελέτη, πρόληψη και θεραπεία ασθενειών, τον έλεγχο φαρμάκων, την παραγωγή διαγνωστικών προϊόντων, την προαγωγή της υγείας του ανθρώπου, τη γνώση μηχανισμών λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού (βασική έρευνα), κλπ. Στη δεύτερη κατηγορία, περιλαμβάνονται πειραματισμοί που αποσκοπούν στη βελτίωση της ζωής των ίδιων των ζώων.

2. Σύμφωνα με τις αρχές προστασίας ζώων, η έρευνα θα πρέπει να έχει ως γνώμονα την ηθική μεταχείριση των ζώων, όπως και την επιλογή του κατάλληλου για πειραματικούς σκοπούς είδους ζώου.
3. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή χρησιμοποίηση των ζώων για πειραματικούς σκοπούς είναι η γνώση των μορφολογικών και φυσιολογικών χαρακτηριστικών, καθώς και των «ζωοτεχνικών» απαιτήσεών τους. Έτσι η στέγαση, η διατροφή και η περιποίηση πρέπει να είναι ανάλογες με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των ζώων.
4. Η χρήση των ζώων για πειραματικούς σκοπούς διέπεται από τη βασική αρχή των «3 Rs» (Replacement, Reduction, Refinement). Σύμφωνα με την αρχή της Αντικατάστασης (Replacement), η έρευνα σε ζώα δικαιολογείται μόνον όταν δεν υπάρχουν άλλες εναλλακτικές μέθοδοι, επιπλέον δε πρέπει να γίνεται προσπάθεια αντικατάστασης ζώων με άλλους κατώτερους οργανισμούς που έχουν λιγότερο ανεπτυγμένο νευρικό σύστημα και βιώνουν λιγότερο τον πόνο, όπως φυτά, μικροοργανισμοί και μετάζωα. Όταν τα ζώα δεν είναι δυνατόν να αντικατασταθούν, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη Μείωση του αριθμού τους (Reduction). Ο σχεδιασμός του πειράματος θα πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε να δώσει αξιόπιστα αποτελέσματα με την χρήση του μικρότερου δυνατού αριθμού ζώων. Η Τελειοποίηση των μεθόδων (Refinement) επιβάλλει την ελαχιστοποίηση πόνου και ταλαιπωρίας στα ζώα.
5. Η έρευνα σε ζώα διέπεται από τους κανόνες που περιγράφονται στο Π.Δ. 56/30-04-2013 (βλ. Παράρτημα) - το οποίο προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία στην Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2010 (L 276/33/20.10.2010) «σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς» - καθώς και τις διατάξεις του Ν. 4957/2022, άρθρο. 279, παρ.2α(βλ. Παράρτημα).
Όσον αφορά έργα που περιλαμβάνουν πειράματα με τη χρήση ζωικών προτύπων και απαιτούν προηγούμενη αδειοδότηση από αρμόδια αρχή όπως προβλέπεται από το Π.Δ. 56/30-04-2013, η Ε.Η.Δ.Ε. λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη την αδειοδότηση της αρχής αυτής και ελέγχει αν η υποβαλλόμενη ερευνητική πρόταση καλύπτεται από αυτήν.

Άρθρο 18

Έρευνα σχετικά με το φυσικό, οικιστικό και πολιτισμικό περιβάλλον

1. Κάθε έρευνα σχετικά με το περιβάλλον πρέπει να διεξάγεται με φροντίδα για την προστασία του και σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές διαχείρισης των βιολογικών πόρων με βάση την αρχή της αειφορίας.
2. Η πρόσβαση στους βιολογικούς πόρους θα πρέπει να γίνεται με βάση την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς συνθήκες και μετά την εξασφάλιση τυχόν απαιτούμενων αδειών από τους αρμόδιους φορείς.
3. Έρευνες που μπορεί να επηρεάζουν τη βιολογική ποικιλότητα πρέπει να διενεργούνται σύμφωνα με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τη Βιοποικιλότητα (Σύμβαση του Rio de Janeiro) και το συνοδευτικό πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν. 2204/1994 (βλ. Παράρτημα).
4. Η έρευνα σε γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς και μικροοργανισμούς πρέπει να διεξάγεται με βάση τις προβλέψεις της Κοινοτικής Οδηγίας 2001/18, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την Υ.Α. 38639/2017 και εκείνες της Κοινοτικής Οδηγίας 1998/81, για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την Υ.Α. ΗΠ/11648/1943/2002 (βλ. Παράρτημα).
5. Για τη χρήση, διακίνηση και αποκομιδή, μετακίνηση ραδιενεργών ουσιών απαιτείται ειδική άδεια της ΕΕΑΕ, σύμφωνα με τις ισχύουσες εκάστοτε διατάξεις (Ν. 1733/1987, 2480/1997, Ν. δ. 854/1971, Π. Δ. 22/1997).
6. Σε περίπτωση χρήσης ιοντιζουσών ή μη ιοντιζουσών ακτινοβολιών πρέπει να λαμβάνονται τα ειδικά μέτρα προστασίας τόσο για τους ερευνητές όσο και για τον γενικό πληθυσμό, σύμφωνα με τη νομοθεσία.
7. Καμία έρευνα δεν δικαιολογεί προσβολή του περιβάλλοντος κατά παράβαση των νόμων που έχουν θεσπιστεί για την προστασία του, καθώς και για τη διαχείριση των αποβλήτων.
8. Καμία έρευνα δεν δικαιολογεί προσβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς κατά παράβαση της νομοθεσίας (Ν. 3028/2002). Επίσης οι ερευνητές οφείλουν να σέβονται το πολιτισμικό περιβάλλον και τα υλικά πολιτισμικά αγαθά και να φροντίζουν για την αβλαβή χρήση τους κατά τη διάρκεια των ερευνών. Ως πολιτισμικά αγαθά εννοούνται οι αρχαιολογικοί χώροι και τα νεότερα μνημεία, τα αρχαιολογικά ή άλλα πολιτισμικά τεκμήρια και τα έργα Τέχνης, τα δημόσια και ιδιωτικά Αρχεία και η βιβλιακή κληρονομιά.
9. Κατά την εκτέλεση τεχνικών έργων στο πλαίσιο μιας έρευνας πρέπει να τηρούνται οι κανόνες δεοντολογίας του Επαγγελματικού Κώδικα που εκδόθηκε βάσει των άρθρων 24 και 26 του από 27-11/14- 12-1926 Π. Δ. "Περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως Τεχνικού Επιμελητηρίου κειμένων διατάξεων".

Άρθρο 19

Υποχρεώσεις του Ερευνητικού Οργανισμού – Ε.Ι.Ε.

1. Το Ε.Ι.Ε., δια των αρμοδίων οργάνων του, εγγυάται την ανεξαρτησία των ερευνητών, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του παρόντος. Είναι υπεύθυνο για τη

διαφάνεια ως προς τους οικονομικούς πόρους του, ιδιαίτερα τους όρους αποδοχής ιδιωτικής χρηματοδότησης.

2. Στο πλαίσιο των εγγυήσεων της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας των ερευνητών, το Ε.Ι.Ε. οφείλει να προστατεύει τα εργασιακά δικαιώματα των τελευταίων. Μεριμνά επίσης για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, τόσο για την προστασία των ιδίων των ερευνητών όσο και για την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, σε σχέση με έρευνες που διεξάγονται στις εγκαταστάσεις του.
3. Το Ε.Ι.Ε. οφείλει να παρέχει υποστήριξη για τη συνεχή κατάρτιση των ερευνητών του, συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσής τους στις αρχές ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και εκείνες της επιστημονικής ακεραιότητας, καθώς και να διευκολύνει με κάθε πρόσφορο μέσο την ενημέρωσή τους για τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις.
4. Το Ε.Ι.Ε. μεριμνά για τη διάχυση των γνώσεων που παράγονται, στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του, προς τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Μεριμνά επίσης, σε συνεργασία με τους ερευνητές του, για τη μετάδοση των παραγόμενων γνώσεων στο ευρύτερο κοινό, με κάθε πρόσφορο μέσο και κατά τρόπο υπεύθυνο, γεγονός που συμβάλλει στην κοινωνική αξιοποίηση της επιστήμης και, μέσω αυτής, στην κοινωνική πρόοδο και στη βελτίωση της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής.

1. Ν. 4957/2022 (Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.), Κεφάλαιο Λ' (Θέματα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας)
2. Ν. 2619/1998 (Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ατόμου σε σχέση με τις εφαρμογές της βιολογίας και της ιατρικής: Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική – Σύμβαση Οβιέδο)
3. Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων)
4. Π.Δ. 56/30-04-2013 (Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2010 (L 276/33/20.10.2010)«σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς»)
5. Ν. 3028/2002 (Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς)
6. Ν. 2204/1994 (Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα)
7. Υ.Α. 38639/2017 (Καθορισμός μέτρων και όρων για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/18" για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ" του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων")
8. Υ.Α. ΗΠ/11648/1943/2002 (Καθορισμός μέτρων και όρων για την περιορισμένη χρήση γενετικώς τροποποιημένων μικροοργανισμών)
9. Κώδικας Δεοντολογίας στην Έρευνα με Παιδιά, Εταιρεία για την Έρευνα στην Ανάπτυξη του Παιδιού [Ethical Standards for Research with Children, Society for Research in Child Development]], <https://www.srcd.org/about-us/ethical-standards-research>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΑΙΤΗΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΕΙΕ

Προς: ΕΙΕ

Στοιχεία Αιτούντος:

Όνομα :

Επώνυμο :

Ιδιότητα/Γνωστικό Αντικείμενο :

Διεύθυνση :

Τηλέφωνο (σταθερό και κινητό) :

e-mail:

Σε απάντηση της από 01.06.2023 πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση της θέσης αναπληρωματικού μέλους της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, σας υποβάλλω υποψηφιότητα για την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του ΕΙΕ.

Συνημμένα υποβάλλεται αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.

(τόπος), (ημερομηνία)

(ονοματεπώνυμο - υπογραφή)